

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË

PASQYRAT FINANCIARE

PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2018

SË BASHKU ME RAPORTIN E AUDITORIT TË PAVARUR

PËRMBAJTJA

Faqe

RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR

PASQYRAT FINANCIARE:

PASQYRA E POZICIONIT FINANCIAR	1
PASQYRA E FITIMIT OSE HUMBJES DHE TË ARDHURAVE GJITHËPËRFSHIRËSE	2
PASQYRA E NDRYSHIMEVE NË EKUITET	3
PASQYRA E RRJEDHËS SË PARASË	4

SHËNIME PËR PASQYRAT FINANCIARE	5 – 60
--	---------------

**Building a better
working world**

Ernst & Young Certified
Auditors Ltd - Kosovo
Rr. Pashko Vasa 16/7
Prishtine, Kosova

Tel: +383 38 220 155
Fax: +383 38 220 155
ey.com

RAPORTI I AUDITORIT TË PAVARUR

Për Aksionerët e Türkiye İş Bankası A.Ş. - DEGA NË KOSOVË

Opinionit

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të Türkiye İş Bankası A.Ş. - DEGA NË KOSOVË (më poshtë "Banka"), që përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më datë 31 dhjetor 2018, dhe pasqyrën e të ardhurave gjithpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në ekuitet dhe pasqyrën e rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur në këtë datë, si edhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë një përmbledhje të politikave kontabël më të rëndësishme.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare paraqesin drejtë, në të gjitha aspektet materiale pozicionin financiar të Bankës më 31 dhjetor 2018, dhe të rezultatit të saj financiar dhe rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur në atë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar ("SNRF").

Baza për opinionin

Ne kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit ("SNA-të"). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në paragrafin *Përgjegjësia e Auditorit për auditimin e pasqyrave financiare të raportit tonë*. Ne jemi të pavarur nga Banka në pajtim me Kodin e Etikës për Profesionistët Kontabël të Bordit të Standardeve Ndërkombëtare të Etikës për Profesionistët Kontabël ("Kodi BSNEPK") së bashku me kërkesat etike që janë të përshtatshme për auditimin e pasqyrave financiare në Kosovë, dhe kemi përmbushur përgjegjësitë tona të tjera etike në përputhje me këto kërkesa dhe me Kodin BSNEPK. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Përgjegjësitë e menaxhmentit dhe të personave të ngarkuar me qeverisjen për pasqyrat financiare

Menaxhmenti është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të, dhe për ato kontrole të brendshme, që menaxhmenti i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, menaxhmenti është përgjegjës për të vlerësuar aftësinë e Bankës për të vazhduar në vijimësi, duke dhënë informacion, nëse është e zbatueshme, për çështjet që kanë të bëjnë me vijimësinë dhe duke përdorur parimin kontabël të vijimësisë përveç se në rastin kur menaxhmenti synon ta likujdojë Bankën ose të ndërpresë aktivitetet, ose nëse nuk ka alternativë tjetër reale përveç sa më sipër.

Personat që janë të ngarkuar me qeverisjen janë përgjegjës për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e auditorit për auditimin e pasqyrave financiare

Objektivat tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë.

Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer në përputhje me SNA- të do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomalitë mund të vijnë si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve, të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e një auditimi në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin profesional dhe ruajmë skepticizmin profesional gjatë gjithë auditimit. Ne gjithashtu:

- ▶ Identifikojmë dhe vlerësojmë rreziqet e anomalisë materiale të pasqyrave financiare, qoftë për shkak të mashtrimit ose gabimit, hartojmë dhe kryejmë procedurat e auditimit në përgjigje të këtyre rreziqeve, dhe marrim evidenca auditimi që janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i mos zbulimit të një anomalie materiale si rezultat i mashtrimit është më i lartë se rreziku si rezultat i gabimit, sepse mashtrimi mund të përfshijë marrëveshje të fshehta, falsifikime, përjashtime të qëllimshme, informacione të deformuara, anashkalime të kontroleve të brendshme.
- ▶ Sigurojmë një njohje të kontrollit të brendshëm, që ka të bëjë me auditimin me qëllim që të përcaktojmë procedurat e auditimit që janë të përshtatshme sipas rrethanave, por jo për qëllime të shprehjes së një opinioni mbi efikasitetin e kontrollit të brendshëm të Bankës.
- ▶ Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e çmuarjeve kontabël dhe të shpjegimeve përkatëse të bëra nga menaxhmenti.
- ▶ Nxjerrim një konkluzion në lidhje me përshtatshmërinë e përdorimit të bazës kontabël të vijimësisë, bazuar në evidencën e auditimit të marrë, nëse ka një pasiguri materiale në lidhje me ngjarjet ose kushtet, e cila mund të hedhë dyshime të mëdha për aftësinë e Bankës për të vijuar veprimtarinë. Nëse ne arrijmë në përfundimin që ka një pasiguri, ne duhet të tërheqim vëmendjen në raportin e auditorit në lidhje me shpjegimet e dhëna në pasqyrat financiare, ose nëse këto shpjegime janë të papërshtatshme, duhet të modifikojmë opinionin tonë. Konkluzionet tona bazohen në evidencën e auditimit të marrë deri në datën e raportit tonë të auditimit. Megjithatë, ngjarje ose kushte të ardhshme mund të bëjnë që Banka të ndërpresë veprimtarinë.
- ▶ Vlerësojmë paraqitjen e përgjithshme, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare, përfshirë informacionet shpjeguese të dhëna, dhe nëse pasqyrat financiare paraqesin transaksionet dhe ngjarjet në to në një mënyrë që arrin paraqitjen e drejtë.

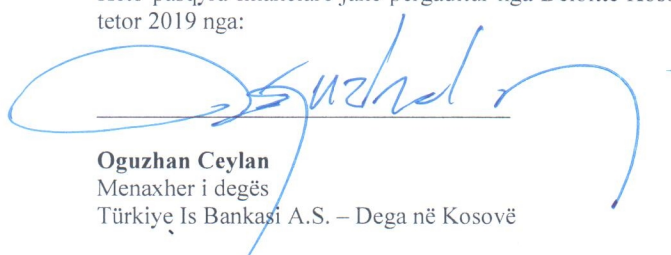
Ne komunikojmë me ata që janë të ngarkuar me qeverisjen e Türkiye İş Bankası A.Ş. - DEGA NË KOSOVË, përveç të tjerave, lidhur me qëllimin dhe kohën e auditimit dhe gjetjet e rëndësishme të auditimit, përfshirë ndonjë mangësi të rëndësishme në kontrollin e brendshëm që ne mund të identifikojmë gjatë auditimit.

Ernst & Young Certified Auditors Kosovo sh.p.k
Ernst & Young Certified Auditors Kosovo sh.p.k

24 dhjetor 2019,
Prishtinë, Kosovë

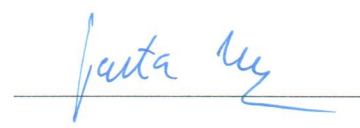
	Shënimet	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
PASURITË			
Paraja e gatshme, në banka dhe në Bankën Qendrore	8	23,070,013	19,006,820
Plasmanet me banka	9	5,973,801	-
Investimet financiare në koston e amortizuar	10	2,104,661	620,199
<i>prej të cilave të bllokuara në Bankën qendrore</i>	10	2,000,000	-
Kreditë dhe paradhëniet për klientët, neto	11	85,215,636	80,948,677
Prona dhe pajisjet, neto	12	923,537	688,453
Pasuritë e paprekshme, neto	13	95,311	47,015
Pasuritë e riposeduara	14	163,647	-
Parapagimi i tatimit mbi të ardhurat	14.1	12,736	12,840
Pasuritë tjera	15	240,149	5,769
Gjithsej pasuritë		117,799,491	101,329,773
DETYRIMET			
Depozitat nga klientët	16	58,022,292	42,808,947
Detyrimet ndaj bankave	17	13,006,432	5,525,602
Detyrimet ndaj Kompanisë mëmë	18	34,435,130	42,186,943
Tatimet dhe kontributet tjera të pagueshme	19	68,281	21,168
Detyrimi i tatimit të shtyrë	28	124,365	101,853
Të hyrat e shtyra	20	10,137	23,816
Detyrimet tjera	21	82,092	88,721
Gjithsej detyrimet		105,748,729	90,757,050
Kapitali aksionar			
Kapitali aksionar		10,000,000	10,000,000
Fitimi i pashpërndarë		2,050,762	572,723
Gjithsej kapitali aksionar		12,050,762	10,572,723
Gjithsej detyrimet dhe kapitali aksionar		117,799,491	101,329,773

Këto pasqyra financiare janë pergaditur nga Deloitte Kosova sh.p.k dhe janë aprovuar në emër të Bankës më 2 tetor 2019 nga:

Oguzhan Ceylan

Menaxher i degës

Türkiye İş Bankası A.Ş. – Dega në Kosovë

Teuta Rexhbecaj

Drejtoreshë e Divizionit të Financave

Türkiye İş Bankası A.Ş. – Dega në Kosovë

Shënimet e bashkangjitura nga faqe 5 deri 60 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Pasqyra e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse për vitin që përfundon më 31 dhjetor 2018

(Shumat në Euro)

	Shënimet	Viti i mbyllur 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur 31 dhjetor 2017
Të hyrat nga interesi		5,247,039	4,327,803
Shpenzimet e interesit		(2,077,529)	(1,246,969)
Të hyrat neto nga interesi	23	3,169,510	3,080,834
Të hyrat nga tarifat dhe komisionet		321,155	305,436
Shpenzimet e tarifave dhe të komisioneve		(9,118)	(13,225)
Të hyra neto nga tarifat dhe komisionet	24	312,037	292,211
Fitimi/(humbja) neto nga këmbimi valutor	25	(45,494)	152,258
Të hyrat tjera		26,150	25,522
Totali i të hyrave operative		(19,344)	177,780
Shpenzimet e humbjes kreditore për kreditë dhe paradhëniet për klientët	11	223,419	(965,542)
Shpenzimet e humbjes kreditore për pasuritë financiare	8,9,10,14. 1,15	(33,195)	-
Rënia e vlerës së pasurive të riposeduara	14	(43,020)	-
Provizionet për garancione kundrejt klientëve	21	(3,357)	(4,489)
Shpenzimet tjera operative	26	(992,662)	(844,777)
Përfitimet e punonjësve	27	(788,650)	(882,747)
Shpenzimet e zhvlerësimit dhe amortizimit	12,13	(307,286)	(178,569)
Totali i shpenzimeve operative		(1,944,751)	(2,876,124)
Fitimi/(Humbja) para tatimit		1,517,452	674,701
Tatimi mbi fitim	28	(167,723)	(101,853)
Fitimi neto për vitin		1,349,729	572,848
Të hyra tjera gjithëpërfshirëse		-	-
Totali i fitimit/(humbjes) gjithëpërfshirëse për vitin		1,349,729	572,848

Shënimet e bashkangjitura nga faqe 5 deri 60 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Pasqyra e ndryshimit në ekuitet për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro)

	Kapitali aksionar	Fitimet e mbajtura	Gjithsej ekuiteti
Gjendja më 1 janar 2017	10,000,000	205,424	10,205,424
Totali i të ardhurave (humbjeve) gjithëpërfshirëse për vitin			
Neto fitimi për vitin	-	572,848	572,848
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
Gjithsej të hyrat gjithëpërfshirëse/(humbja) për vitin	10,000,000	778,272	10,778,272
<i>Kontributet nga dhe shpërndarjet për pronarët/dividenta</i>	-	(205,549)	(205,549)
Gjendja më 31 dhjetor 2017	10,000,000	572,723	10,572,723
Efekti i ndryshimit të politikës kontabël për SNRF 9	-	128,311	128,311
Gjendja e re fillestare sipas SNRF 9	10,000,000	701,033	10,701,033
Gjendja me 1 janar 2018	10,000,000	701,033	10,701,033
Neto fitimi për vitin	-	1,349,729	1,349,729
Të hyrat tjera gjithëpërfshirëse	-	-	-
Gjithsej të hyrat gjithëpërfshirëse/(humbja) për vitin	10,000,000	2,050,762	12,050,762
Transaksionet me pronarët, të njohura direkt në ekuitet			
<i>Kontributet nga dhe shpërndarjet për pronarët/dividenta</i>	-	-	-
Gjendja me 31 dhjetor 2018	10,000,000	2,050,762	12,050,762

Shënimet e bashkangjitura nga faqe 5 deri 60 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Pasqyra e rrjedhës së parasë për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro)

	Shënimet	Viti i mbyllur 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur 31 dhjetor 2017
I. Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative			
Fitimi/(humbja) para tatimit		1,517,453	674,701
Rregullimet për zërat jo-në para:			
Zhvlerësimi dhe amortizimi	13,14	307,286	178,569
Humbja neto nga zhvlerësimi		(186,867)	970,031
Pasuritë e riposduara		(163,647)	-
Të hyrat nga interesi	23	(5,247,039)	(4,327,803)
Shpenzimet e interesit	23	2,077,528	1,246,969
Ndryshimet në pasuritë dhe detyrimet operative:			
Lëvizjet në rezervat e detyrueshme me BQK-në	8	1,997,000	(3,000,000)
Rritja në plasmanet me banka		(6,000,000)	-
Rritja në huat dhe paradhëniet për klientët	11	(3,419,102)	(27,389,621)
Rritja në depozita ndaj klientëve- Rritja e detyrimeve ndaj klientëve	16	15,019,418	11,771,815
Rritja në detyrimet tatimore dhe detyrimet tjera	18,19	8,410	7,154
Të hyrat e shtyra		(13,679)	(14,559)
Rritja në avanset dhe të arkëtueshmet tjera	15	(234,380)	(1,002)
Tatimi i paguar në të ardhura		(121,500)	(19,830)
Interesi i paguar		(1,706,192)	(1,118,966)
Interesi i arkëtuar		4,885,801	4,318,448
Paraja e gjeneruar nga aktivitetet operative (I)		8,720,491	(16,704,094)
II. Rrjedha e parasë nga aktivitetet investuese			
Investimet financiare në koston e amortizuar	10	(1,497,627)	4,008,737
Blerja e pronës dhe pajisjeve	12	(524,723)	(24,600)
Blerja e pasurive të paprekshme	13	(58,641)	-
Paraja neto nga aktivitetet investuese (II)		(2,080,991)	3,984,137
III. Rrjedha e parasë nga aktivitetet financuese			
Huamarrjet nga kompania mëmë	15	(7,948,392)	17,055,421
Ripagimet/Të hyrat nga huamarrjet	14	7,500,000	(2,400,000)
Dividendat e paguara		-	(205,549)
Paraja neto nga aktivitetet financuese (III)		(448,392)	14,449,872
IV. Rritja neto në para dhe ekuivalentët e saj (I + II + III)			
		6,191,108	1,729,915
V. Paraja dhe ekuivalentët e saj në fillim të vitit	8	12,006,820	10,276,905
VI. Paraja dhe ekuivalentët e saj në fund të vitit (IV + V)	8	18,197,928	12,006,820

Shënimet e bashkangjitura nga faqe 5 deri 60 janë pjesë përbërëse e këtyre pasqyrave financiare.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË

PASQYRAT FINANCIARE

*Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)*

1. ENTITETI RAPORTUES

Türkiye İş Bankası A.Ş. – Dega në Kosovë (“Banka” ose “Dega”) është një degë e Türkiye İş Bankası A.Ş., një entitet turk. Banka operon si bankë komerciale dhe e kursimeve për të gjitha kategoritë e klientëve brenda Kosovës.

Banka operon nën licencën bankare Nr. 011 të lëshuar nga Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, regjistruar në Ministrinë e Tregtisë dhe Industrisë me 19 nëntor 2012 dhe ka numër biznesi 70899345 si dhe numër fiskal 600886131. Banka operon me dy degë. Një zyrë gjendet tek Rr. Ukshin Hoti Nr 100 në Prishtinë ndërsa tjetra tek rruga Zahir Pajaziti në Prizren.

2. BAZAT E PËRGATITJES

(a) Deklarata e pajtueshmërisë

Këto pasqyra financiare janë pergaditur në përputhje me Standardet Nderkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF-te) dhe interpretimet e tyre të miratuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK).

(b) Bazat e matjes

Pasqyrat financiare janë përgatitur bazuar në koston historike.

2.1 Standarde dhe interpretimet e reja dhe të ndryshuara

Ne keto pasqyra financiare, banka ka aplikuar SNRF 9, SNRF 15 dhe SNRF 7R, efektive për periudhat vjetore që fillojnë në ose pas 1 janarit 2018, për herë të parë. Banka nuk ka adoptuar më herët ndonjë standard, interpretim ose ndryshim tjetër që është lëshuar, por nuk është ende efektiv.

2.1.1 SNRF 9 Instrumentet financiare

SNRF 9 zëvendëson SNK 39 për periudhat vjetore më ose pas 1 janarit 2018. Banka nuk ka riparaqitur informacionin krahasues për vitin 2017 për instrumentet financiare në fushën e SNRF 9. Prandaj, informacioni krahasues për vitin 2017 raportohet nën SNK 39 dhe nuk është i krahasueshëm me informacionin e paraqitur për 2018. Diferencat që dalin nga miratimi i SNRF 9 janë njohur drejtpërdrejt në fitimet e mbajtura më 1 janari 2018 dhe shpalosen në Shënimin 6.

SNRF 9 sjell kërkesa të reja për:

- Klasifikimi dhe matja e instrumenteve dhe detyrimeve financiare;
- Rënia në vlerë e pasurive financiare, dhe
- Kontabiliteti i përgjithshëm mbrojtës, i cili megjithatë ka zbatueshmëri të kufizuar në Bankë, nëse ka.

Detajet e këtyre kërkesave të reja si dhe ndikimi i tyre në pasqyrat financiare të Bankës përshkruhen më poshtë.

Banka ka aplikuar SNRF 9 në përputhje me dispozitat e tranzicionit të përcaktuara në SNRF 9.

2.1.1.1 Ndryshimet në klasifikim dhe matje

Data e aplikimit fillestar (d.m.th. data në të cilën Banka ka vlerësuar pasuritë dhe detyrimet e saj ekzistuese financiare në drejtim të kërkesave të SNRF 9) është 1 janari 2018. Prandaj, Banka ka aplikuar kërkesat e SNRF 9 për instrumentet që vazhdojnë të njihen me 1 Janar 2018 dhe nuk ka zbatuar kërkesat për instrumentet që tashmë janë çregjistruar që nga 1 Janari 2018. Shuma krahasuese në lidhje me instrumentet që vazhdojnë të njihen me 1 Janar 2018 nuk janë riparaqitur.

2. BAZA E PËRGATITJES (VAZHDIM)

2.1 Standardet dhe interpretimet e reja dhe të ndryshuara (vazhdim)

2.1.1 SNRF 9 Instrumentet Financiare (vazhdim)

2.1.1.1 Ndryshimet në klasifikim dhe matje (vazhdim)

Të gjitha pasuritë financiare të njohura që janë brenda fushëveprimit të SNRF 9 kërkohet të maten më pas me koston e amortizuar ose me vlerën e drejtë në bazë të modelit të biznesit të njësisë ekonomike për administrimin e pasurive financiare dhe karakteristikave kontraktuale të fluksit të parave të pasurive financiare.

Veçanërisht:

-instrumentet e borxhit që mbahen brenda një modeli biznesi, qëllimi i të cilit është të mbledhë flukset monetare kontraktuale, dhe që kanë flukset monetare kontraktuale që janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit mbi shumën e principalit të papaguar (të mbetur), maten më pas me koston e amortizuar;

– instrumentet e borxhit që mbahen brenda një modeli biznesi, qëllimi i të cilit është si të mbledhin flukset monetare kontraktuale, ashtu edhe të shesin instrumentet e borxhit, dhe që kanë flukset monetare kontraktuale që janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit mbi shumën kryesore të papaguar, maten më pas në vlera e drejtë përmes të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse (VDPATGJ);

Menaxhmenti i Bankës rishikoi dhe vlerësoi pasuritë financiare ekzistuese të Bankës që nga 1 janari 2018 bazuar në faktet dhe rrethanat që ekzistuan në atë datë dhe arriti në përfundimin se aplikimi fillestar i SNRF 9 ka pasur ndikimin e mëposhtëm në pasuritë financiare të Bankës për sa i përket klasifikimit dhe matjes së tyre:

– pasuritë financiare të klasifikuar si të mbajtura deri në maturim dhe huatë dhe arkëtimet sipas SNK 39 që janë matur me koston e amortizuar vazhdojnë të maten me koston e amortizuar sipas SNRF 9 pasi ato mbahen brenda një modeli biznesi për të mbledhur flukset monetare kontraktuale dhe këto flukse monetare përbëhen vetëm nga pagesat të principalit dhe interesit mbi shumën e principalit të papaguar.

2.1.1.2 Ndryshimet në llogaritjen e rënies në vlerë

Në lidhje me rënien në vlerë të pasurive financiare, SNRF 9 kërkon një model humbjeje të pritshme kundrejt një modeli të humbjes kreditore të shkaktuar sipas SNK 39. Modeli i pritshëm i humbjes kreditore kërkon që Banka të llogarisë humbjet e pritshme kreditore dhe ndryshimet në ato humbje të pritshme kreditore në çdo datë raportimi për të pasqyruar ndryshimet në riskun kreditor që nga njohja fillestare e pasurive financiare. Me fjalë të tjera, nuk është më e nevojshme për një ngjarje kreditore të ndodh para se të njihen humbjet kreditore.

Në mënyrë të veçantë, SNRF 9 kërkon që Banka të njohë një lejim të humbjes për humbjet e pritshme të kreditore për:

- Investimet e borxhit të matura më pas me koston e amortizuar ose në VDPATGJ - Vlera e Drejtë Përmes të Ardhurave Të Tjera Gjithëpërfshirëse;
- Të arkëtueshmet e qirasë;
- Të arkëtueshmet tregtare dhe pasuritë e kontraktuara; dhe
- Kontratat e garancioneve financiare për të cilat zbatohen kërkesat për rënien në vlerë të SNRF 9.

Në veçanti, SNRF 9 kërkon që Banka të masë lejimin e humbjes për një instrument financiar në një shumë të barabartë me humbjet e pritshme kreditore (“HPK”) të përhershme, nëse risku kreditor për atë instrument financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare ose nëse instrumenti financiar është një pasuri financiare e blerë ose e gjeneruar nga rënia në vlerë kreditore.

Megjithatë, nëse risku kreditor për një instrument financiar nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare (përveç një pasurie financiare të blerë ose një pasurie financiare të gjeneruar nga rënia në vlerë kreditore), Banka duhet të matë lejimin për humbjen për atë instrument financiar në një shumë të barabartë me HPK 12 mujore (Humbjet e pritura nga kreditë). SNRF 9 gjithashtu kërkon një metodë të thjeshtuar për matjen e lejimeve të humbjeve në një shumë të barabartë me HPK të përhershme për të arkëtueshmet tregtare, pasuritë e kontraktuara dhe të arkëtueshmet e qirasë në rrethana të caktuara, megjithatë Banka nuk ka pasuri domethënëse që i nënshtrohen kësaj kategorie.

Shtesa e lejimit të humbjes kreditore prej 143 mijë Euro më 1 janar 2018 është njohur kundrejt fitimit të mbajtur në të njëjtën datë, neto nga ndikimi i lidhur me tatimin e shtyrë prej 14 mijë Euro duke rezultuar në uljen neto të fitimeve të akumuluar prej 128 mijë Euro në 1 Janar 2018 (Shenimi 6).

2. BAZAT E PËRGATITJES (VAZHDIM)

2.1 Standardet dhe interpretimet e reja dhe të ndryshuara (vazhdim)

2.1.2 SNRF 7R

Për të pasqyruar ndryshimet ndërmjet SNRF 9 dhe SNK 39, SNRF 7 *Instrumentet Financiare: Shpalosjet* janë përditësuar dhe Banka e ka adaptuar atë së bashku me SNRF 9 për vitin që fillon më 1 janar 2018. Ndryshimet përfshijnë shpalosjet e tranzicionit siç paraqitet në Shënimin 6, informacion i detajuar cilësor dhe sasior rreth llogaritjeve të HPK, siç janë supozimet dhe inputet e përdorura janë dhënë në Shënimin 3. Barazimi nga hapja në mbyllje i lejimeve për HPK është paraqitur në Shënimin 6. SNRF 7R gjithashtu kërkon shpalosje shtesë dhe më të detajuara për kontabilitetin mbrojtës edhe për subjektet që kanë zgjedhur të vazhdojnë të zbatojnë kërkesat e kontabilitetit mbrojtës të SNK 39.

2.1.3 SNRF 15 Të Ardhurat nga Kontratat me Klientët

SNRF 15 zëvendëson të gjitha kërkesat ekzistuese të të hyrave në SNRF (SNK 11 Kontratat e Ndërtimit, SNK 18 Të Ardhurat, IFRIC 13 Programet e Besnikërisë së Klientit, IFRIC 15 Marrëveshjet për Ndërtimin e Pasurive të Paluajtshme, IFRIC 18 Transferet e Pasurive nga Konsumatorët dhe SIC 31 Të Hyrat – Transaksionet e Shkëmbimit që Përfshijnë Shërbimet e Reklamimit) dhe zbatohet për të gjitha të ardhurat që rrjedhin nga kontratat me klientët, me përjashtim të rasteve kur kontratat janë në fushëveprimin e standardeve të tjera, siç janë SNK 17 Qiratë (ose SNRF 16 Qiratë, aplikuar një herë). Kërkesat gjithashtu sigurojnë një model për njohjen dhe matjen e fitimeve dhe humbjeve në dispozicion të disa pasurive jofinanciare, duke përfshirë pasuritë afatgjata materiale, ndërtesat dhe pajisjet dhe pasuritë të paprekshme. Duke qenë se fokusi i SNRF 15 nuk është kontabilizimi i të ardhurave nga instrumentet financiare të cilat në rastin e Bankës trajtohen sipas SNRF 9, atëherë numri i kontratave për të cilat standardi është i aplikueshëm është shumë i kufizuar. Banka nuk kishte asnjë ndikim nga zbatimi i SNRF 15.

Banka adaptoi SNRF 15 duke përdorur metodën retrospektive të adaptimit me datën e zbatimit fillestar 1 janar 2018. Banka zgjodhi të zbatojë standardin për të gjitha kontratat më 1 janar 2018. Informacioni krahasues nuk është riparaqitur dhe vazhdon të raportohet sipas SNK 18 dhe interpretimet përkatëse.

SNRF 15 kryesisht përfshinë brenda fushëveprimit të saj të ardhurat neto nga tarifat dhe komisionet e bankës (Shënimi 23). Këto tarifa dhe komisione normalisht fitohen kur transaksionet ekzekutohen ose janë tarifat e aplikuar për mirëmbajtjen e llogarive brenda një muaji ose viti dhe zakonisht përbushen detyrimet e performancës dhe të ardhurat e njohura brenda vitit financiar.

Shitja e kolateraleve të poseduara gjithashtu bie nën SNRF 15. Të ardhurat nga shitjet e tilla njihen kur rreziku dhe shpërblimet e pasurisë transferohen te blerësi, edhe nëse titulli i pronësisë ruhet si garanci për përfundimin e pagesave.

Nuk ka rrjedhë të tjera të të ardhurave materiale që hyjnë nën SNRF 15 dhe miratimi i këtij standardi nuk ka ndryshuar praktikën e njohjes së të ardhurave të Bankës.

(c) Parimi i vijueshmërisë

Menaxhmenti i Bankës ka bërë një vlerësim të aftësisë së bankës për të vazhduar dhe është i kënaqur që ka burimet për të vazhduar biznesin për një të ardhme të parashikueshme. Për më tepër, menaxhmenti nuk është i vetëdijshëm për ndonjë pasiguri materiale që mund të sjellë dyshime të konsiderueshme mbi aftësinë e bankës për të vazhduar. Prandaj, pasqyrat financiare vazhdojnë të përgatiten në bazë të parimit të vijueshmërisë.

(d) Valuta funksionale dhe raportuese

Këto pasqyra financiare janë paraqitur në Euro e cila është valutë funksionale e Bankës.

(e) Përdorimi i gjykimeve dhe i vlerësimeve

Në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare në perputhje me SNRF kërkon që menaxhmenti të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që ndikojnë në zbatimin e politikave kontabël të Bankës dhe mbi shumat e raportuara të pasurive, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të kenë ndryshime nga këto vlerësime. Vlerësimet dhe supozimet rishikohen në mënyrë të vazhdueshme. Rishikimet e vlerësimeve njihen në mënyrë prospektive. Informacioni mbi zhvlerësimin e pasurive financiare dhe vlerës se drejtë të instrumenteve financiare është përshkruar në shënimin 3.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL

(a) Transaksionet në valutë të huaj

Transaksionet në valuta të huaja përkthehen në monedhën funksionale përkatëse me kursin e këmbimit në datën e transaksioneve. Pasuritë dhe detyrimet monetare të shprehura në monedha të huaja në datën e raportimit rikthehen në monedhën funksionale me kursin e këmbimit në datën e raportimit. Pasuritë dhe detyrimet jo monetare në monedhë të huaj që maten me vlerën e drejtë, përkthehen në monedhën funksionale me kursin e këmbimit kur u përcaktua vlera e drejtë. Ndryshimet në monedhë të huaj që vijnë nga përkthimi njihen në fitim ose humbje.

(b) Të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi

Sipas SNRF 9 dhe SNK 39 të ardhurat dhe shpenzimet nga interesi njihen në fitim ose humbje duke përdorur metodën e interesit efektiv. 'Norma efektive e interesit' është norma që saktësisht diskonton pagesat ose arkëtimet e ardhshme në para të gatshme nëpërmjet jetës së pritshme të instrumentit financiar (ose, sipas rastit, një periudhe më të shkurtër) në:

– vlerën kontabël bruto të pasurisë financiare; ose

– koston e amortizuar të detyrimit financiar

Gjatë llogaritjes së normës efektive të interesit, Banka vlerëson flukset e ardhshme të parave duke marrë parasysh të gjitha kushtet kontraktuale të instrumentit financiar, por jo humbjet e kredisë në të ardhmen. Për humbjet kreditore të pasurive financiare, një normë interesi efektive e rregulluar e kredisë llogaritet duke përdorur vlerësimin flukset e parave të ardhshme, përfshirë humbjet e pritshme kreditore.

Llogaritja e normës efektive të interesit përfshinë të gjitha kostot e transaksionit të tarifave dhe komisionet dhe zbritjet e tjera të paguara ose pranuar, të cilat janë pjesë integrale e normës së interesit efektiv. Kostot e transaksionit përfshijnë kostot shtesë që janë direkt të lidhura me blerjen apo emetimin e një pasurie apo detyrimi financiar.

Në llogaritjen e të ardhurave dhe shpenzimeve të interesit, norma efektive e interesit zbatohet në vlerën kontabël bruto të pasurive (kur pasuritë nuk janë të rëna në vlerë) ose në koston e amortizuar të detyrimit.

Sidoqoftë, sipas SNRF 9 për pasuritë financiare që kanë pasur rënie në vlerën kreditore pas njohjes fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit në koston e amortizuar të pasurisë financiare. Nëse pasuria nuk është më e rënë në vlerën kreditore, atëherë llogaritja e të ardhurave nga interesi rikthehet në bazë bruto.

Sipas SNRF 9 për pasuritë financiare të cilat kanë rënë në vlerën kreditore në njohjen fillestare, të ardhurat nga interesi llogariten duke zbatuar normën efektive të interesit të rregulluar nga kredia në koston e amortizuar të pasurisë. Llogaritja e të ardhurave nga interesi nuk kthehet në baza bruto, edhe nëse risku kreditor i pasurisë përmirësohet.

(c) Tarifat dhe komisionet

Të ardhurat dhe shpenzimet nga tarifatat dhe komisionet që janë pjesë integrale e normës efektive të interesit të një pasurie financiare ose detyrimi financiar, përfshihen në kalkulimin e normës efektive të interesit.

Sipas SNRF 15 Banka fiton të ardhura nga tarifatat dhe komisionet nga një gamë e larmishme e shërbimeve financiare që u ofron klientëve të saj. Të ardhurat nga tarifatat dhe komisionet njihen në një shumë që reflekton shumën në të cilën Banka pret që të ketë të drejtë në këmbim të ofrimit të shërbimeve.

Detyrimet e performancës, si dhe kohëzgjatja e plotësimit të tyre, identifikohen dhe përcaktohen në fillim të kontratës. Kontratat e të ardhurave të Bankës zakonisht nuk përfshijnë detyrime të shumta të performancës. Shërbimet që Banka ofron për klientët e saj, duhet të paguhet menjëherë pas përmbushjes së një shërbimi në një moment të caktuar.

Banka në përgjithësi ka konkluduar se janë thelbësore kontratat e saj të të ardhurave sepse zakonisht i kontrollojnë shërbimet përpara se t'i transferojë ato tek klienti.

Sipas SNK 18 tarifatat e tjera dhe të ardhurat nga komisioni, përfshirë tarifatat e servisimit të llogarisë, tarifatat e transferimit të fondeve, komisionet e shitjeve dhe tarifatat e plasmaneve njihen pasi kryhen shërbimet përkatëse. Kur një angazhim për kreditim nuk pritet të rezultojë në tërheqjen e kredisë, komisionet e kredisë përkatëse njihen në bazë lineare përgjatë periudhës së angazhimit.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(d) Shpenzimet e tatimit

Shpenzimet e tatimit përfshijnë tatimin aktual dhe të shtyrë. Tatimi aktual dhe tatimi i shtyrë njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes të periudhës me përjashtim të rasteve që lidhen me zëra që njihen direkt në ekuitet ose në pasqyrën e të ardhurave tjera gjithëpërfshirëse.

Tatimi aktual

Tatimi aktual përbëhet nga tatimi që pritet të jetë i pagueshëm apo i arkëtueshëm në të ardhurat ose humbjet e tatueshme të vitit dhe çfarëdo rregullimi të tatimit të pagueshëm apo të arkëtueshëm nga vitet e kaluara. Llogriten në bazë të normave tatimore në fuqi ose që kanë hyrë në fuqi në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë njihet duke llogaritur diferencat e përkohshme në mes të vlerave bartëse të pasurive dhe detyrimeve për qëllim të raportimit financiar dhe shumave të përdorura për qëllime të tatimit.

Tatimi i shtyrë matet sipas normave të tatimit që pritet të zbatohen në diferencat e përkohshme kur të kthehen, bazuar në ligjet në fuqi ose që kanë hyrë në fuqi në mënyrë thelbësore në datën e raportimit.

Tatimi i shtyrë njihet si pasuri e vetme deri në atë masë që në të ardhmen do të ketë fitime të mundëshme të tatueshme në dispozicion kundrejt të cilës mund të shfrytëzohen diferencat e përkohshme.

Pasuritë tatimore të shtyra dhe detyrimet tatimore të shtyra rishikohen në çdo datë raportimi dhe zvogëlohen në atë masë sa nuk është më e mundshme që përfitimet tatimore të lidhura dhe detyrimet tatimore, përkatësisht të realizohen. Taksat shtesë të të ardhurave që vijnë nga shpërndarja e dividendëve njihen në të njëjtën kohë kur njihet detyrimi për të paguar dividendin e lidhur.

(e) Lizingjet Operative

Pagesat e bëra nën lizing operativ i ngarkohen shpenzimeve në bazë të metodës lineare mbi jetëgjatësinë e lizingut.

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme pas 1 janarit 2018)

(i) Njohja

Banka fillimisht njeh huatë dhe paradhëniet, depozitat, letrat me vlerë të emetuara të borxhit, huazimet dhe detyrimet e varura në datën e blerjes. Të gjitha instrumentet e tjerë financiarë (përfshirë blerjet në menyrë të rregullt dhe shitjet e pasurive financiare) njihen në datën e tregtisë, që është data në të cilën Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të këtij instrumenti.

(ii) Klasifikimi

Pasuritë financiare

Në njohjen fillestare, një pasuri financiare klasifikohet si e matur me: koston e amortizuar, VDATGJ ose VDPFH. Një pasuri financiare matet me koston e amortizuar nëse plotëson të dyja kushtet e mëposhtme dhe nuk është përcaktuar si në VDPFH:

- pasuritë mbahen në kuadër të një modeli biznesi, qëllimi i të cilit është mbajtja e pasurive për mbledhjen e rrjedhave kontraktuale të parasë; dhe
- kushtet kontraktuale të pasurive financiar japin datat e përcaktuara në rrjedhat e parasë të cilat janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit për shumën e principalit të paguar.

Një instrument borxhi matet në VDATGJ vetëm nëse plotëson të dyja këto kushte dhe nuk është përcaktuar si në VDPFH:

- pasuritë mbahen brenda një modeli biznesi objektiv i të cilit arrihet si nga mbledhja e rrjedhat kontraktuale të parasë dhe shitja e pasurive financiare; dhe
- kushtet kontraktuale të pasurive financiar japin datat e përcaktuara në rrjedhat e parasë të cilat janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit për shumën e principalit të paguar.

Për njohjen fillestare të një investimi kapital që nuk mbahet për shitje, Banka mund të zgjedhë në mënyrë të pakthyeshme për të paraqitur ndryshimet e mëvonshme në vlerën e drejtë në ATGJ. Kjo zgjedhje bëhen në bazë të investimeve për investime.

Të gjitha pasuritë financiare të bankës klasifikohen si të matura me koston e amortizuar ose në VDATGJ.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Vlerësimi i modelit të biznesit

Banka bën një vlerësim të objektivit të një modeli biznesi në të cilin një pasuri është mbajtur në një nivel të portofolit, sepse kjo më së miri reflekton mënyrën se si menaxhohet biznesi dhe i jepet informacioni menaxhmentit. Informacioni i konsideruar përfshinë:

- politikat dhe objektivat e deklaruara për portofolin dhe funksionimin e këtyre politikave në praktikë. Në veçanti, nëse strategjia e menaxhmentit fokusohet në fitimin e të ardhurave nga interesi kontraktual, duke ruajtur një profil të caktuar të normës së interesit, duke përputhur kohëzgjatjen e pasurive financiare me kohëzgjatjen e detyrimeve që financojnë ato pasuri ose realizimin e rrjedhës së parasë nëpërmjet shitjes së pasurive;
- si vlerësohet dhe raportohet performanca e portofolit të menaxhmenti i bankës;
- risqet që ndikojnë në ecurinë e modelit të biznesit (dhe pasuritë financiare të mbajtura brenda modelit të biznesit) dhe si menaxhohen ato risqe;
- se si menaxherët e biznesit janë kompensuar - p.sh. nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të pasurive të administruara ose rrjedhat së parasë kontraktuale të mbledhura; dhe
- frekuenca, vëllimi dhe koha e shitjeve në periudhat e mëparshme, arsyet për shitjet e tilla dhe pritshmëritë e tij për aktivitetin e ardhshëm të shitjes. Megjithatë, informacioni rreth aktivitetit të shitjeve nuk konsiderohet veç e veç, por si pjesë e një vlerësimi të përgjithshëm se si është arritur objektivi i Bankës për menaxhimin e pasurive financiare dhe si realizohen rrjedha të parasë.

Banka ka tre modele të ndryshme biznesi për klasifikimin e pasurive financiare:

Modeli i biznesit që synon mbajtjen e pasurive financiare për të mbledhur flukset monetare kontraktuale: Pasuritë financiare të mbajtura nën modelin e përmendur të biznesit arrijnë të mbledhin flukset monetare kontraktuale gjatë gjithë jetës së këtyre pasurive. Banka administron pasuritë e saj të mbajtura nën këtë portofol për të mbledhur flukse monetare kontraktuale të caktuara

- Modeli i biznesit që synon mbledhjen e flukseve monetare të kontraktuar të pasurive financiare dhe shitjen: Në këtë model biznesi, Banka synon të mbledhë flukset monetare kontraktuale të pasurive financiare dhe të shesë këto asete.

- Modelet e tjera të biznesit: Një model biznesi në të cilin pasuritë financiare; nuk mbahen brenda fushëveprimit të një modeli biznesi që synon mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale dhe brenda objektivit të një modeli biznesi që synon mbledhjen dhe shitjen e flukseve të parave të kontraktuara, maten duke pasqyruar vlerën e drejtë në fitim ose humbje.

Banka është në gjendje të riklasifikojë të gjitha pasuritë financiare të prekura në rast se ndryshon modelin e biznesit që përdoret për administrimin e pasurisë financiar. Në rast të përfundimit të të drejtave të lidhura me flukset e parave nga një pasuri financiare, transferimi i të gjitha rreziqeve dhe shpërblimeve të pasurisë financiare në një masë të konsiderueshme ose nuk ka më kontroll të pasurive financiare, banka çregjistron pasurinë financiare. Banka nuk ka asete financiare të mbajtura për tregtim ose menaxhuar dhe performanca e të cilave vlerësohet mbi një vlerë të drejtë dhe të cilat maten në VDPFH.

Vlerësimi nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe kamatës

Për qëllimet e këtij vlerësimi, "principal" përcaktohet si vlerë e drejtë e pasurisë financiar në njohjen fillestare. "Interesi" përcaktohet si konsideratë për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë të shoqëruar me shumën kryesore të mbetur në një periudhë të caktuar kohore dhe për rreziqet dhe kostot e tjera themelore të huazimit (p.sh. rreziku i likuiditetit dhe kostot administrative), si dhe marzhi i fitimit. Në vlerësimin nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa të principalit dhe interesit, Banka merr parasysh kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin vlerësimin nëse pasuria financiare përmban një afat kontraktues që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos plotësojë këtë kusht. Në bërjen e vlerësimit, Banka konsideron:

- ngjarje kontigjente që do të ndryshonin sasinë dhe kohën e rrjedhave të parasë ;
- karakteristikat e borxhit;
- parapagimi dhe afatet e zgjatjes;
- kushtet që kufizojnë pretendimet e Bankës për rrjedhat e parasë nga pasuritë e specifikuar (p.sh. aranzhimet e pasurive pa rekurs); dhe
- karakteristika që ndryshojnë konsideratën për vlerën kohore të parasë - p.sh. rivendosjen periodike të normave të interesit.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Riklasifikimet

Pasuritë financiare nuk janë riklasifikuar pas njohjes së tyre fillestare, përveç në periudhën pas ndryshimit të modelit të biznesit të saj për menaxhimin e pasurive financiare.

(iii) Ç'regjistrimi

Banka çregjistron një pasuri financiare kur mbarojnë të drejtat kontraktuale për rrjedhjet e parave nga pasuria financiare ose transferon të drejtat për të marrë rrjedhje të parave kontraktuale në një transaksion në të cilin kryesisht të gjitha risqet dhe përfitimet e pronësisë së pasurisë financiare janë transferuar ose në të cilat banka as nuk transferon e as nuk ruan në thelb të gjitha risqet dhe përfitimet e pronësisë dhe nuk mban kontrollin e pasurisë financiare. Çdo interes në pasuritë financiare të transferuara që kualifikohen për ç'regjistrim që është krijuar apo mbajtur nga banka njihet si një pasuri ose detyrim në vete.

Në momentin e ç'regjistrimit të një pasurie financiare, diferenca mes vlerës kontabël neto të pasurisë (ose vlera kontabël që i përket pjesës së pasurisë së transferuar), dhe totalit të (i) konsideratës së marrë (përfshirë çdo pasuri të re të përfituar ose detyrim të supozuar) dhe (ii) çdo fitimi ose humbje kumulative që është njohur në të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse, njihet në fitim ose humbje.

Banka hyn në transaksione me të cilat transferon pasuritë e njohura në pasqyrën e saj të pozicionit financiar, por ruan të gjitha ose në thelb të gjitha risqet dhe përfitimet e pasurive të transferuara ose një pjesë të tyre. Në raste të tilla, pasuritë e transferuara nuk ç'regjistrohen. Shembuj të transaksioneve të tilla janë huatë e letrave me vlerë dhe transaksionet e shitjes dhe riblerjes.

Kur pasuritë i shiten një pale të tretë me një normë totale të kthimit në pasuritë e transferuara, transaksioni trajtohet si një transaksion financimi i siguruar, i ngjashëm me transaksionet e shitjeve dhe të riblerjes, sepse banka mban të gjitha ose në thelb të gjitha risqet dhe shpërblimet e pronësisë së këtyre pasurive.

Në transaksionet në të cilat banka nuk ruan ose transferon në thelb të gjitha risqet dhe përfitimet e pronësisë së një pasurie financiare dhe mban kontrollin mbi pasurinë, Banka vazhdon të njohë pasurinë deri në masën e përfshirjes së saj të vazhdueshme, të përcaktuar sipas masës për të cilën ajo është e ekspozuar ndaj ndryshimeve në vlerën e pasurisë së transferuar.

Detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para ose pas 1 janar 2018)

Banka çregjistron një detyrim financiar kur obligimet kontraktuale shlyhen, anulohen ose kanë përfunduar.

(iv) Ndryshimet e pasurive dhe detyrimeve financiare

Nëse kushtet e një pasurie financiare ndryshohen, banka vlerëson nëse rrjedhat kontraktuale të parasë të pasurisë së modifikuar janë në thelb të ndryshme. Nëse rrjedhat e parasë janë substancialisht të ndryshme, atëherë të drejtat kontraktuale në rrjedhat e parasë nga pasuria financiare fillestare, konsiderohen se kanë skaduar. Në këtë rast, pasuritë financiare origjinale ç'regjistrohen dhe një pasuri financiare e re njihet me vlerën e drejtë.

Nëse rrjedhat e parasë së pasurisë së modifikuar të bartur me koston e amortizuar nuk janë në thelb të ndryshme, atëherë modifikimi nuk rezulton në ç'regjistrimin e pasurisë financiare. Në këtë rast, banka rikalkulon vlerën kontabël bruto të pasurisë financiare dhe njeh shumën që vjen nga rregullimi i vlerës kontabël bruto si fitim ose humbje e modifikuar në fitim ose humbje. Nëse një ndryshim i tillë kryhet për shkak të vështirësive financiare të huamarrësit, atëherë fitimi ose humbja paraqitet së bashku me humbjet nga rënia në vlerë. Në raste të tjera, ajo paraqitet si e ardhura nga interesi.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

(v) Netimi – Kompensimi (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018)

Pasuritë dhe detyrimet financiare netohen dhe shuma neto paraqitet në pasqyrën e pozicionit financiar, atëherë, dhe vetëm atëherë kur Banka ka të drejtën ligjore për të netuar shumat dhe ajo synon ose të shlyejë ato në një bazë neto ose të realizojë pasurinë dhe të shlyejë detyrimin njëkohësisht.

Të ardhurat dhe shpenzimet paraqiten në bazë neto vetëm atëherë kur lejohet sipas SNRF, apo për fitimet dhe humbjet që vijnë nga një grup i transaksioneve të ngjashme sikurse nga aktiviteti komercial i bankës.

(vi) Matja me kosto të amortizuar

‘Kosto e amortizuar’ e një pasurie ose detyrimi financiar është vlera me të cilën pasuria ose detyrimi financiar matet në njohjen fillestare, minus shlyerjet e principalit, plus ose minus amortizimin e akumuluar duke përdorur metodën e interesit efektiv për çdo diferencë ndërmjet vlerës fillestare të njohur dhe vlerës në maturim, dhe për pasuritë financiare të rregulluara për ndonjë zbritje të humbjes së pritshme kreditore. ‘Vlera kontabël bruto e një pasurie financiare’ është kostoja e amortizuar e një pasurie financiare përpara se të rregullohet për çdo zbritje të humbjes së pritshme kreditore.

Pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar

Pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar janë ato pasuri financiare që mbahen brenda kornizës së një modeli biznesi që synojnë mbledhjen e flukseve monetare kontraktuale gjatë jetës së pasurisë dhe të cilat rezultojnë në fluks parash që përfshijnë principalin dhe kamatën mbi shumën e principalit të papaguar në datat specifike. Pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar me njohjen fillestare me vlerën e drejtë, përfshirë kostot e transaksionit, i nënshtrohen një vlerësimi me vlerën e tyre të zbritur të kostos, duke përdorur metodën efektive të normës së interesit, neto të çdo provizionit për zhvlerësim. Të ardhurat nga interesi nga pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar njihen në pasqyrën e të ardhurave si “të ardhura nga interesi”.

(vii) Matja e vlerës së drejtë (Politika e aplikueshme para ose nga 1 janar 2018)

‘Vlera e drejtë’ është çmimi me të cilin pasuria mund të shitet, ose një detyrim të transferohet, në një transaksion të zakonshëm ndërmjet pjesëmarrësve në treg në datën e matjes, në një treg primar ose në mungesë të tij, në tregun më të favorshëm ku banka ka qasje në atë datë. Vlera e drejtë e një detyrimi pasqyron riskun e jo- performancës të tij.

Kur është e mundur, Banka përcakton vlerën e drejtë të një instrumenti duke përdorur çmimin e kuotuar në tregun aktiv për instrumentin. Tregu quhet aktiv kur transaksionet lidhur me pasurinë apo detyrimin ndodhin shumë shpesh dhe me volum të mjaftueshëm për të siguruar informacion të vazhdueshëm për çmimin.

Kur nuk ekziston një çmim i kuotuar në një treg aktiv, Banka përdor teknika vlerësimi që maksimizojnë përdorimin e inputeve të vëzhgueshme dhe minimizojnë përdorimin e inputeve jo të vëzhgueshme. Teknika e zgjedhur e vlerësimit përfshinë gjithë faktorët që pjesëmarrësit në treg do të konsideronin në vendosjen e çmimit të një transaksioni.

Evidenca më e mirë e vlerës së drejtë të një instrumenti financiar me njohjen fillestare të tij është zakonisht çmimi i transaksionit –për shembull: vlera e drejtë e konsideratës së dhënë ose të marrë. Nëse Banka vendos se vlera e drejtë në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit dhe se vlera e drejtë nuk është evidentuar as me një çmim të kuotuar në një treg aktiv për një pasuri apo detyrim identik, e as nuk është e bazuar në një teknikë vlerësimi që përdor vetëm të dhëna nga tregjet të vrojtueshme në treg, atëherë instrumenti financiar matet fillimisht me vlerën e drejtë, i rregulluar për të shtyrë në kohë diferencën midis vlerës së drejtë në njohjen fillestare dhe çmimit të transaksionit. Më pas, kjo diferencë është njohur në fitim ose humbje në një bazë të përshtatshme mbi jetën e instrumentit por jo më vonë se vlerësimi që mbështetet plotësisht nga të dhëna të vëzhgueshme të tregut ose kur transaksioni mbyllet. Nëse një pasuri ose detyrim i matur me vlerën e drejtë ka çmim të ofruar dhe çmim të kërkuar, atëherë Banka matë pasuritë dhe pozicionet e gjata me çmimin e ofruar dhe detyrimet dhe pozicionet e shkurtra me çmim të kërkuar. Vlera e drejtë e një depozite pa afat nuk është më e vogël se shuma që paguhet në momentin e kërkesës, e cila zbritet nga data e parë kur mund të kërkohej pagesa e depozitës.

Banka njeh transferimet midis niveleve të hierarkisë së vlerës së drejtë deri në fund të periudhës raportuese gjatë së cilës ka ndodhur ky ndryshim në nivelet e vlerës së drejtë (shënimi 5).

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

(viii) Identifikimi dhe matja e rënies në vlerë

Banka njeh lejimet e humbjes për HPK në instrumentet financiare të mëposhtëm që nuk maten në VDPFH:

- pasuritë financiare që janë instrumente borxhi; dhe

- Angazhimet e huasë dhe kontratat e garancisë financiare të lëshuara (më parë, zhvlerësimi ishte matur nën SNK 37 Provizione, Detyrime kontigjente dhe Pasuri kontigjente).

Banka do të njohë lejimet e humbjes në një shumë të barabartë me HPK të jetës, përveç në rastet vijuese, për të cilat shuma e njohur do të jetë HPK 12-mujore:

- letrat me vlerë të investimeve të borxhit që përcaktohen të kenë rrezik të ulët kredie në datën e raportimit. Banka e konsideron sigurinë e borxhit si një rrezik të ulët kredie kur vlerësimi i rrezikut të saj të kredisë është ekuivalent me përkufizimin e kuptuar globalisht të "shkallës së investimit"; dhe

- kreditë dhe letrat me vlerë të investimeve të borxhit për të cilat rreziku i kredisë nuk është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare.

Matja e HPK-së (humbjeve të pritura nga kreditë)

HPK-të janë një vlerësim i ponderuar i probabilitetit të humbjeve kreditore dhe do të maten si më poshtë:

– pasuritë financiare që nuk janë të rëna në vlerë në datën e raportimit: vlera aktuale e të gjitha humbjeve në mjete monetare - d.m.th. diferenca midis rrjedhave të parasë që i detyrohen njësisë ekonomike në përputhje me kontratën dhe rrjedhat e parasë që Banka pret të marrë;

– pasuritë financiare që janë të rëna në vlerë në datën e raportimit: diferenca midis vlerës kontabël bruto dhe vlerës aktuale të rrjedhave të parasë të ardhshme të vlerësuar;

– Angazhimet e pashlyera të huasë: vlera e tanishme e diferencës midis flukseve monetare kontraktuale që i detyrohen Bankës nëse angazhimi tërhiqet dhe flukset e parave që Banka pret të marrë; dhe

- Kontratat e garancisë financiare: vlera aktuale e pagesave të pritura për të rimbursuar mbajtësin më pak se shumat që Banka pret të rikuperojë.

Probabiliteti i dështimit

Përfaqëson probabilitetin e mospagimit të kredisë gjatë një periudhe kohe të caktuar. Në këtë kontekst, Banka ka zhvilluar modele për të llogaritur probabilitetin e paracaktuar për 12 muaj dhe përgjatë tërë jetëgjatësisë së kredisë, duke përdorur modele të brendshme vlerësimi.

Shkallët e rrezikut kreditor

Banka shpërndan çdo ekspozim ndaj një shkalle të rrezikut të kredisë bazuar në kërkesat e përcaktuara nga rregullorja e Menaxhimit të Riskut Kreditor duke përdorur faktorë cilësor dhe sasior që janë tregues të rrezikut të mospagimit.

Çdo ekspozim do të ndahet në një shkallë të rrezikut të kredisë në njohjen fillestare bazuar në informacionin e disponueshëm në lidhje me huamarrësit. Ekspozimet do t'i nënshtrohen një monitorimi të vazhdueshëm, i cili mund të rezultojë në një ekspozim të zhvendosur në një shkallë të ndryshme të rrezikut kreditor.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Rritja e ndjeshme të riskut kreditor

Rritja e ndjeshme e riskut të vonesave dhe vonesat vetë janë përcaktuesit kryesorë për llogaritjen e humbjeve të pritshme kreditore.

Në çdo datë raportimi, Banka vlerëson nëse ka pasur një rritje të ndjeshme në riskun kreditor duke krahasuar:

- (i) riskun që kredia do të jetë në vonesë në datën e raportimit ose pas datës së raportimit dhe
- (ii) riskun e vonesave të vlerësuara në ose pas datës së njohjes së saj fillestare

Gjatë kryerjes së këtij vlerësimi, Banka konsideron informata të arsyeshme dhe të mbështetshme dhe informata historike për kreditë individuale ose grupe kredish kur informacioni i arsyeshëm dhe i mbështetur nuk është i disponueshëm në baza individuale. Matja e modelit HPK pasqyron modelin e përgjithshëm të përkeqësimit ose përmirësimit të cilësisë kreditore të instrumenteve financiare, shprehur në aspektin e rritjes së ndjeshme të riskut kreditor. Kur instrumenti financiar fillimisht gjenerohet, lejimi i humbjeve matet në një shumë të barabartë me humbjet e pritshme kreditore 12-mujore. Kur risku i vonesave të instrumentit është rritur ndjeshëm që nga krijimi i tij, Banka do të masë lejimin e humbjeve në një shumë të barabartë me humbjet e pritshme kreditore të përhershme.

Përcaktimi nëse risku kreditor është rritur ndjeshëm

Sipas SNRF 9, kur përcaktohet nëse risku kreditor (d.m.th. risku i vonesës) për një instrument financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, Banka do të konsiderojë informata të arsyeshme dhe të mbështetshme që janë relevante dhe të disponueshme pa kosto ose përpjekje të panevojshme, informata cilësore dhe analiza bazuar në përvojën historike të Banka, vlerësimin e kreditor të ekspertëve dhe informacionin e ardhshëm.

Banka ka identifikuar kryesisht nëse ka ndodhur një rritje e ndjeshme e riskut kreditor për një ekspozim që ndryshon klasifikimin e riskut rregullator nga standard tek nën vrojtimit në përputhje me politikën e Bankes për klasifikimin e riskut rregullator. Të gjitha kreditë që shfaqin rritje të ndjeshme në riskun kreditor klasifikohen në Kategorinë 2.

Si një rezervë, dhe siç kërkohet nga SNRF 9, Banka me gjasë do të konsiderojë se një rritje e ndjeshme e riskut kreditor ndodh jo më vonë se kur një pasuri është më shumë se 30 ditë në vonesë. Banka përcakton ditët në vonese duke numëruar numrin e ditëve që nga data më e hershme në vonesë për të cilën pagesa e plotë nuk është pranuar.

Përveq indikacionit të rezervës, Banka do të konsiderojë si një rritje e ndjeshme e riskut kreditor, nëse kredia klasifikohet nga standardi tek nën vrojtimit ose në një klasë më të keqe të riskut ose kreditë e tjera të të njëjtit klient me Banka janë klasifikuar nga standardi nën vrojtimit ose në një shkallë më keq të riskut. Banka gjithashtu do të konsiderojë që risku është rritur nëse klienti kërkon një ristrukturim me masa lehtësuese siç janë: zgjatje të maturiteit i zgjatur, kësti më i ulët, norma e interesit më e ulët, falje e ndëshkimeve dhe interesit të përlogaritur.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Metodologjia për llogaritjen e HPK-së

Llogaritja e PD-së

Propabiliteti i dështimit: Përfaqëson mundësinë e një mospagimi për një periudhë të caktuar kohore.

Në këtë kontekst, Banka ka zhvilluar modele për të llogaritur probabilitetin e paracaktuar 12-mujor dhe probabilitetin e dështimit përgjatë kohëzgjatjes së kredisë, duke përdorur vlerësimin e brendshëm bazuar në modelet e vlerësimit të kredisë.

Është bërë një ndarje e portofolit të kredisë bazuar në karakteristikat e ngjashme të rrezikut me qëllimet e llogaritjes së PD. Më poshtë janë paraqitur segmentet e portofolit të kredisë:

- Kredi afariste
- Kredi individuale

Llogaritja e PD 12-mujore bëhet në baza mujore për të gjithë periudhën e të dhënave historike dhe mesatarja afatgjatë e PD-ve përdoret për biznesin dhe portofolin individual veç e veç.

Jetëgjatësia PD llogaritet duke shtuar faktorë të jashtëm (krahasime) mbi PD 12-mujore. Në këtë drejtim, ndryshimi i raportit NPL nga 2014 në 2018 është përdorur si faktor i jashtëm. Pra, merret në konsideratë që nëse raporti i NPL në treg do të arrijë pikën maksimale (si në vitin 2014) kjo do të ndikojë në probabilitetin e parazgjedhjes së Degës ISBANK.

Kalkulimi i KND-se

Kreditë në dështim (KND)- Përcaktohet si dëmi i shkaktuar nga mospagimi i huamarrësit në bilancin e përgjithshëm të ekspozimit në kohën e mospagimit. Vlerësimet e KND përcaktohen në lidhje me grupet e rrezikut të kredisë, të hollësishme në burimet e të dhënave të Bankës dhe lehtësirat e sistemit. Modeli i përdorur për vlerësimin e KND u krijua duke marrë parasysh artikujt e kostos direkte gjatë procesit të mbledhjes, bazuar në të dhënat historike të mbledhjes së borxheve të Bankës, flukset e parave zbriten me norma efektive të interesit. Ka pasur një grupim në segmentet vijuese të portofolit të kredisë me qëllimet e llogaritjes së KND:

- Kredi afariste
- Kredi individuale

Banka rishikon në baza vjetore kufijtë dhe kriteret e përcaktuara për të siguruar që ato mbeten të vlefshme pas ndryshimeve të mundshme në madhësinë dhe përbërjen e portofolit të kredive.

Ekspozimi në dështim

Për kreditë e mbuluara me para të gatshme, bilanci i parave të gatshme në datën e raportit, për kreditë që nuk janë të mbuluara me para të gatshme, bilanci i llogaritur duke përdorur Faktorin e Konvertimit të Kredisë (CCF) përfaqësohet nga Ekspozimi në Dështim. Faktori i Konvertimit të Kredisë: Për llogaritur për kredi që nuk mbulohen me para të gatshme (kufiri i pashlyer për kreditë ripërtritëse, zotimet, kreditë jo të mbuluara në para të gatshme etj.) Të dhënat e përdorimit të limitit historik të Bankës për kreditë rrotulluese janë analizuar dhe shuma e limitit që mund të përdoret deri në moment e paracaktuara është vlerësuar. Për kreditë jo të mbuluara në para, raporti i konvertimit të parave të shumës së kredisë vlerësohet duke analizuar llojin e produktit dhe shumën e kompensimit të kaluar të bankës. Humbja e pritur e kredisë pasqyrohet në pasqyrën e të ardhurave. Provizionet e kthyera në vitin aktual llogariten nën "Humbjet e Kredisë së Pritshme", pjesa e kthyer e provizioneve të përcaktuara në vitet e kaluara transferohet në "Të ardhura të tjera operative".

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Faza 1:

Një përcaktues i rëndësishëm për llogaritjen e humbjes së pritshme të kredisë në përputhje me SNRF 9 është të vlerësojë nëse ka një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë të aktivitetit financiar. Pasuritë financiare që nuk kanë pësuar një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare monitorohen në fazën e parë. Zhvlerësimi i rrezikut të kredisë për aktivet financiare të Fazës 1 është i barabartë me humbjet e pritura të kredisë 12-mujore.

Faza 2:

Pasuritë financiare që pësuan një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare, transferohen në fazën 2. Humbja e pritshme e kreditit e këtyre aktiveve financiare matet në një shumë të barabartë me humbjen e pritshme të kredisë nga instrumenti. Për të klasifikuar një aktiv financiar në fazën e dytë, konsiderohen kriteret e mëposhtme:

Vonesa më shumë se 30 dhe më pak se ose e barabartë me 90 ditë

- Ristrukturimi i kredisë

- Kur një strukturë kredie ka treguar një përkeqësim të ndjeshëm që nga fillimi, Banka regjistron një lejim të bazuar në jetëgjatësinë PD.

- Mjete krediti, ku rreziku i kredisë është përmirësuar, dhe hua është riklasifikuar nga Faza 3 në Fazën 2.

Në rast të një përkeqësimi të konsiderueshëm të probabilitetit të mospagimit, rreziku i kredisë konsiderohet të rritet ndjeshëm dhe aktiviteti financiar klasifikohet si faza 2. Pragjet absolute dhe graduale të përdorura për të rritur probabilitetin e mospagimit, diferencohen në bazë të lloji i portofolit.

Faza 3:

Pasuritë financiare me informacion të mjaftueshëm dhe të drejtë për zhvlerësim në datën e raportimit, klasifikohen në fazën e tretë. Humbja e pritshme e kreditit e këtyre aktiveve financiare matet në një shumë të barabartë me humbjen e pritshme të kredisë.

Tranzicioni në Fazën 3 realizohet kur aktiviteti financiar ka dështuar. Një mospagim konsiderohet të ketë ndodhur në lidhje me një detyrues të veçantë ose për një aktiv financiar kur kanë ndodhur njëra ose të dyja këto dy ngjarje vijuese: - Banka konsideron se detyruesi nuk ka gjasa të paguajë detyrimet e tij të kredisë pranë Degës në tërësi, pa rekurs nga Dega në veprime të tilla si realizimi i sigurisë (nëse mbahet).

- Aktiviteti financiar kanë kaluar më shumë se 90 ditë.

Vlefshmëria e vlerësimeve të parametrave të rrezikut të përdorura në llogaritjen e humbjeve të pritura të kredisë, rishikohet dhe vlerësohet të paktën çdo vit brenda kornizës së proceseve të vlerësimit të modelit. Parashikimet makroekonomike dhe të dhënat e delikuencës së rreziqeve të përdorura në modelet e parametrave të rrezikut, rivlerësohen çdo tremujor për të pasqyruar ndryshimet në konjunkturën ekonomike dhe azhurnohen nëse është e nevojshme.

Ndërsa llogaritni humbjen e pritshme të kredisë, përveç vlerësimit nëse ka një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë apo jo, përdoren parametrat bazë të shprehur si probabiliteti i mospagimit, humbja e dhënë si dhe ekspozimi në parazgjedhje.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(f) Pasuritë dhe detyrimet financiare (Politika e aplikueshme para dhe pas 1 janar 2018) (vazhdim)

Pasuritë financiare të modifikuara

Kushtet kontraktuale të një kredie mund të ndryshohen për një numër arsyesh, duke përfshirë ndryshimin e kushteve të tregut, mbajtjen e klientëve dhe faktorëve të tjerë që nuk lidhen me një përkeqësim të tanishëm ose potencial të kredisë së klientit. Një kredi ekzistuese, kushtet e të cilave janë modifikuar, mund të ç'regjistrohen dhe kredia e rinegociuar të njihet si një kredi e re me vlerë të drejtë.

POCI: Pasuritë e blera ose të gjeneruara me rënia në vlerë (POCI) janë pasuritë financiare që kanë rënë në vlerë në njohjen fillestare. POCI pasuritë regjistrohen me vlerën e drejtë në njohjen fillestare dhe të ardhurat nga interesi njihen më pas në bazë të një EIR të rregulluar nga kredia. HPK-të njihen vetëm në masën që ka një ndryshim pasues në humbjet e pritshme kreditore. Për pasuritë financiare për të cilat Banka nuk ka shpresa të arsyeshme për rikthimin e të gjithë shumës së mbetur, ose një pjesë të saj, vlera kontabël bruto e pasurisë financiare zvogëlohet. Kjo konsiderohet një çregjistrim (i pjesëshëm) i pasurisë financiare.

Sipas SNRF 9, kur kushtet e një pasurie financiare modifikohen dhe modifikimi nuk rezulton në ç'regjistrim, Banka do të shqyrtojë nëse risku kreditor së pasurive është rritur ndjeshëm duke analizuar faktorët sasiorë dhe cilësorë që ndikojnë në riskun e vonesës. Banka rinegocion kreditë për klientët në vështirësi financiare (të referuara si 'aktivitete të ristrukturimit') për të maksimizuar mundësitë e grumbullimit dhe minimizuar riskun e dështimit. Sipas politikës së ristrukturimit të Bankës, ristrukturimi i kredisë jepet në baza selektive nëse debitori momentalisht është në vonesë të borxhit të tij ose nëse ka një risk të lartë të vonesës, ka dëshmi se debitori ka bërë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të paguar sipas kontratës fillestare kushtet dhe debitori pritët të jetë në gjendje të përmbushë kushtet e rishikuara.

Në përgjithësi, ristrukturimi është një tregues cilësor i vonesës dhe rënies në vlerën kreditore dhe pritjet e ristrukturimit janë të rëndësishme për të vlerësuar nëse ka një rritje të konsiderueshme të riskut kreditor.

Pas ristrukturimit, një klient duhet të tregojë sjellje të mirë të pagesave në mënyrë të qëndrueshme gjatë tetë muajve para se ekspozimi të matet në një shumë të barabartë me HPK-të 12-mujore.

Inputet në matjen e HPK-ve

Inputet kryesore në matjen e HPK-ve ka të ngjarë të jenë struktura e termave të variablave në vijim:

- probabiliteti i dështimit (PD);
- kreditë në dështim (KND); dhe
- ekspozimi në dështim (END).

Paraqitja e lejimeve për HPK-në në pasqyrën e pozicionit financiar

Lejimet për humbjet për HPK janë paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar si më poshtë:

- pasuritë financiare të matura me koston e amortizuar: si zbritje nga vlera kontabël bruto e pasurive;
- zotimet e kredisë dhe kontratat e garancioneve financiare: në përgjithësi, si një provizion;
- kur një instrument financiar përfshinë si një komponent të tërhequr dhe një jo të tërhequr, dhe Banka nuk mund të identifikojë HPK-në në komponentin e zotimit të kredisë veçmas nga ato në komponentin e tërhequr të kredisë: Banka paraqet një provizion të humbjes së kombinuar për të dy komponentët. Shuma e kombinuar paraqitet si një zbritje nga vlera kontabël bruto e përbërësit të tërhequr. Çdo tejkalim i provizionit të humbjes mbi shumën bruto të komponentit të tërhequr paraqitet si një provizion; dhe;
- instrumente të matura me koston e amortizuar: lejimi i humbjes njihet në pasqyrën e pozicionit financiar.

(g) Kreditë dhe të arkëtueshmet (Politika e aplikueshme para 1 janar 2018)

Kreditë dhe të arkëtueshmet janë pasuri financiare jo derivative me pagesa fikse ose të përcaktueshme që nuk janë të kuotuar në një treg aktiv.

Huatë dhe paradhëniet për bankat, huatë dhe paradhëniet për klientët klasifikohen si kredi dhe të arkëtueshme.

Të gjitha kreditë dhe të arkëtueshmet fillimisht njihen me vlerën e drejtë. Pas njohjes fillestare, këto më pas maten me kosto të amortizuar duke përdorur metodën efektive të normës së interesit. Kostoja e amortizuar llogaritet duke marrë parasysh çdo kosto të emetimit dhe çdo zbritje ose prime të shlyerjes. Kreditë dhe të arkëtueshmet raportohen neto tek provizionet për humbjet e kredisë.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(h) Investimet e mbajtura deri në maturim (politika e zbatueshme nga 1 janari 2018)

Investimet e mbajtura deri në maturim janë aktive jo-derivative me pagesa fikse ose të përcaktueshme dhe maturim fikse që Banka ka qëllimin dhe aftësinë pozitive për të mbajtur deri në maturim, dhe të cilat nuk përcaktohen si me vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes ose si të disponueshme- ne shitje

Investimet e mbajtura deri në maturim mbahen me kosto të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv, më pak humbje nga zhvlerësimi. Një shitje ose riklasifikim i një sasie më të madhe se të parëndësishme të investimeve të mbajtura deri në maturim, do të rezultojë në riklasifikimin e të gjitha investimeve të mbajtura deri në maturim si në dispozicion për shitje, dhe do të parandalonte Bankën që të klasifikojë letrat me vlerë të investimeve si të mbajtura deri në -Mjekësia për dy vitet e tanishme dhe ato vijuese financiare.

(i) Paraja dhe ekuivalentet e parasë

Paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë monedhat dhe kartëmonedhat në arkë, gjendjet në Bankën Qendrore të pakufizuara në përdorimin e pasurive financiare shumë likuide me maturim fillestar deri në tre muaj të cilat, kanë risk të pa konsiderueshëm ndryshimi të vlerës së tyre të drejtë, dhe përdoren nga Banka për menaxhimin e zotimeve afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentët e saj mbahen me kosto të amortizuar në pasqyrën e pozicionit financiar.

(j) Depozitat dhe huazimet

Depozitat, huazimet janë burimet kryesore të Bankës për financim.

Depozitat, huazimet maten me vlerën e drejtë minus kostot direkte të transaksionit dhe më pas maten me koston e amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv.

(k) Pasuritë e riposeduara

Kolaterali i mbajtur në bazë të marrëveshjes së kredisë mund të posedohet nga Banka vetëm në rast të falimentimit të huamarrësit dhe kryerjes së procedurave ligjore në përputhje me legjislacionin e Kosovës që i mundëson Bankës të marrë titullin e plotë juridik dhe pronësinë. Vetëm pas përfundimit të këtyre procedurave, Banka mund të shesë ose transferojë kolateralin. Pasuritë e riposeduara fillimisht njihen në shumën e përcaktuar me urdhër të gjykatës dhe më pas maten me vlerën më të ulët të koston dhe vlerën neto të realizueshme dhe çdo fitim ose humbje nga shitja e këtyre pasurive njihet në fitim ose humbje. Nga njohja fillestare, Banka klasifikon pasurinë e riposeduar në minimum si klasifikim nën standard dhe rezervon provizionimin sipas klasifikimit. Përveç kësaj, Banka njeh kolateralin e riposeduar si një pasuri vetëm kur ka titull të plotë juridik të kolateralit dhe vlera e drejtë e kolateralit mund të përcaktohet me besueshmëri. Banka nuk mund të shesë, transferojë ose ri-pengojë kolateralin nëse procedurat ligjore për transferimin e pronësisë si rezultat i vonës nuk janë plotësuar. Banka mban posedimin e pronave të fituara përmes zbatimit në formën e një hipoteke, për një periudhë maksimale prej pesë vjetësh. Nëse, brenda pesë vjetësh, pasuria nuk është shitur nga Banka, ajo shënohet me zero vlerë.

(l) Provizionet

Një provizion njihet nëse si pasojë e një ngjarje të mëparshme, ku Banka ka një obligim ligjor aktual apo konstruktiv që mund të vlerësohet me saktësi, dhe ka mundësi që një dalje e të mirave materiale do të kërkohet për të shlyer obligimin. Provizionet përcaktohen duke skontuar rrjedhën e ardhshme të parasë me një normë para tatimit e cila reflekton vlerësimet aktuale të tregut për vlerën e parasë në kohë dhe sipas rastit, me risqet specifike të detyrimit. Diskontimi i pashmangshëm njihet si kosto financiare.

(m) Përfitimet e punonjësve

i) Kontributet e detyrueshme të sigurimeve shoqërore

Banka bën vetëm kontribute të detyrueshme të sigurimeve shoqërore që ofrojnë përfitime pensionesh për punonjësit pas daljes në pension. Qeveria e Kosovës është përgjegjëse për sigurimin e pragut minimal të përcaktuar me ligj për pensionet në Kosovë sipas një plani të pensionit me kontribut të përcaktuar. Kontributet e Kompanisë në planin e pensionit ngarkohen në fitim ose humbje siç ndodhin.

(iii) Pushimi vjetor i paguar

Banka njeh si një detyrim shumë të padiskutueshme të kostove të vlerësuara në lidhje me pushimin vjetor që pritet të paguhet në këmbim të shërbimit të punonjësit për periudhën e përfunduar.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(n) Prona dhe pajisjet

(i) Njohja dhe matja

Zërat e pronës dhe pajisjeve janë matur sipas kostos minus zhvlerësimin e akumuluar dhe ndonjë humbje të akumuluar nga rënia në vlerë. Kostot historike përfshijnë shpenzime që janë drejtpërdrejtë të lidhura me blerjen e pasurisë. Softueri i blerë që është thelbësor për funksionimin e pajisjes përkatëse kapitalizohet si pjesë e asaj pajisje.

Kur pjesë të një elementi të pasurive afatgjata kanë jetëgjatësinë e dobishme të ndryshme, ato llogariten si artikuj të veçantë (përbërësit madhor) të pronës dhe pajisjeve.

Çdo fitim ose humbje nga nxjerrja jashtë përdorimit të një zëri të pronës dhe pajisjeve aktive (llogaritur si diferencë midis të ardhurave neto nga shitja dhe vlerës kontabël neto të zërit), njihet në të ardhura të tjera në fitim ose humbje.

(ii) Kostot pasuese

Kostoja e zëvendësimit të një pjese të pajisjeve njihet në vlerën kontabël të zërit në qoftë se është e mundur që perfitimet e ardhshme ekonomike të integruara brenda pjesës do të derdhen në Banke dhe kostot e saj mund të maten në mënyrë të besueshme. Shpenzimet e servisimit të përditshëm të pajisjeve njihen në fitim ose humbje si të ndodhin.

(iii) Zhvlerësimi

Zhvlerësimi njihet në fitim ose humbje në bazë lineare përgjatë jetës së dobishme të çdo pjese të një zëri të pronës dhe pajisjeve. Zhvlerësimi njihet në fitim ose humbje në bazë lineare përgjatë jetës së dobishme të çdo pjese të një zëri të pronës dhe pajisjeve

Jetëgjatësia për periudhën aktuale dhe krahasuese është si vijon:

• Mobilje dhe pajisje	5 vite
• Pasuritë tjera fikse	5 vite
• Automjete	5 vite

Përmirësimet e objekteve me qira zhvlerësohen zhvlerësohen gjatë 10 viteve, që është më e shkurtër e afatit të qirasë dhe jetës së tyre të dobishme.

(o) Pasuritë e paprekshme

Aktivet jomateriale me jetë të dobishme të kufizuar, të cilat fitohen veçmas, mbarten me kosto më pak amortizim të akumuluar dhe humbje të akumuluar nga zhvlerësimi. Amortizimi njihet mbi baza lineare gjatë jetës së tyre të dobishme të vlerësuar. Mënyra e vlefshme e dobishme e jetës dhe amortizimi rishikohen në fund të çdo periudhe raportimi, me efektin e çdo ndryshimi në vlerësim që llogaritet mbi bazën e ardhshme.

Jeta e vlefshme e dobishme e softuerit është pesë vjet.

Aktivet jo-materiale me jetë të dobishme të papërcaktuar që janë fituar veçmas mbarten me kosto më pak humbje të akumuluar nga zhvlerësimi.

(p) Grantet

Grantet nuk njihen derisa të ketë një siguri të arsyeshme që Banka do t'i përmbajë kushteve që u bashkëlidhen atyre dhe që grante do të merren. Grantet njihen në fitim ose humbje mbi baza sistematike gjatë periudhave në të cilat Banka njihet si shpenzime kostot e lidhura për të cilat grantet synojnë të kompensojnë. Në mënyrë të veçantë, grantet njihen si të ardhura të shtyra në pasqyrën e konsoliduar të pozicionit financiar dhe transferohen në fitim ose humbje mbi një bazë sistematike dhe racionale gjatë jetës së dobishme të aktiveve të lidhura.

(q) Garancionet financiare dhe zotimet për hua

Garancionet financiare janë kontrata që e detyrojnë Bankën që të bëjë pagesa specifike për të rimbursuar mbajtësin për një humbje që lind kur një debitor specifik nuk paguan në afat sipas termave të një instrumenti huadhënës. Angazhimet për hua janë angazhimet e përcaktuara për të siguruar kredi sipas termave dhe kushteve të para-përcaktuara. Angazhime të tilla financiare regjistrohen në pasqyrën e pozicionit financiar, nëse dhe kur ato bëhen të pagueshme.

3. POLITIKAT E RËNDËSISHME KONTABËL (VAZHDIM)

(r) Tatimet

Tatimi në fitim për vitin aktual llogaritet në bazë të rregullave të tatimit mbi të ardhurat në fuqi në Kosovë, duke përdorur normat në fuqi në datën e bilancit të gjendjes. Në fuqi nga data 1 shtator 2015, norma e tatimit mbi të ardhurat e korporatave është vendosur në 10%, në përputhje me rregulloret tatimore të Kosovës aktualisht në fuqi, ligji nr. 05/L-029 “Tatimi mbi të ardhurat e Korporatës”.

Pagesa e tatimit mbi të ardhurat në fitim ose humbje për vitin përmban tatimin aktual, të periudhës dhe ndryshimet në tatimet e shtyra. Tatimi aktual i periudhës llogaritet në bazë të fitimit të pritshëm të tatueshëm për vitin duke përdorur normat tatimore në fuqi në datën e bilancit të gjendjes. Fitimi i tatueshëm ndryshon nga fitimi siç është raportuar në bilancin e suksesit sepse përjashton zëra të të ardhurave ose shpenzimeve që janë të tatueshme ose zbritshme në vitet e tjera dhe më tej përjashton zëra që nuk janë të tatueshme ose zbritshme. Tatimet tjera përpos tatimit mbi të ardhurat regjistrohen brenda shpenzimeve operative.

Tatimi në të ardhurat e shtyra llogaritet duke përdorur metodën e bilancit të detyrimeve për të gjitha diferencat e përkohshme që rrjedhin në mes bazës tatimore të aseteve dhe detyrimeve dhe shuma e tyre mbajtëse për qëllime të raportimit financiar. Tatimet në të ardhurat e shtyra janë të përfshira deri në masën që është e mundshme që fitimi i tatueshëm në të ardhmen do të jetë në dispozicion kundër të cilit mund të shfrytëzohen diferencat e përkohshme. Tatimet në të ardhurat e shtyra zvogëlohen deri në atë masë që nuk është më e mundshme që të realizohet përfitimi në lidhje me tatimin. Tatimi në pasuritë e shtyra dhe detyrimet maten me norma tatimore që pritet të zbatohet për periudhën kur pasuria realizohet ose detyrimi është i vendosur në bazë të normave të taksave që kanë qenë në fuqi ose në nën-fuqi në datën e bilancit. Tatimi në pasuritë e shtyra dhe detyrimet kompensohet kur ekziston e drejta e ekzekutueshme ligjërisht për të vendosur tatimin aktual të pasurisë kundër detyrimeve tatimore dhe kur ato kanë të bëjnë me të ardhurat e mbledhura nga autoriteti i njëjtë tatimor.

4. ADAPTIMI STANDARDEVE TË REJA OSE TË RISHIKUARA DHE INTERPRETIME

4.1 Standardet dhe interpretimet e lëshuara, por ende jo efektive dhe që nuk janë adoptuar

Standardet dhe interpretimet e nxjerra, por që nuk janë ende efektive, deri në datën e nxjerrjes së pasqyrave financiare të Bankës janë dhënë më poshtë. Banka synon të miratojë këto standarde, nëse është e aplikueshme, kur ato të hyjnë në fuqi.

SNRF 16 Qiratë

SNRF 16 është miratuar në janar 2016 dhe zëvendëson SNK 17 Qiratë, KIRFN 4 Përcaktimi nëse një Marrëveshje përmban një qira, KIS-15 Qiratë Operative - Nxjitjet dhe KIS-27 Vlerësimi i Substancës së Transaksioneve që përfshijnë Formën Ligjore të Qirasë. SNRF 16 përcakton parimet për njohjen, matjen, paraqitjen dhe dhënien e informacioneve shpjeguese të qirasë dhe kërkon që qiramarrësit të japin llogari për të gjitha qiratë sipas një modeli të vetëm në bilanc, ngjashëm me kontabilitetin për qiratë financiare sipas SNK 17. Standardi përfshinë dy përjashtime njohjeje për qiramarrësit - dhënien me qira të pasurive "me vlerë të ulët" (p.sh. kompjuterët personalë) dhe qiratë afatshkurtra (d.m.th., me qira me një afat kohor me qira prej 12 muajsh ose më pak). Në datën e fillimit të një qiraje, një qiramarrës do të njohë një detyrim për të bërë pagesa të qirasë (d.m.th. detyrimin e qirasë) dhe një pasuri që përfaqëson të drejtën e përdorimit të pasurisë bazë gjatë afatit të qirasë (d.m.th., e drejta e përdorimit të pasurisë). Qiramarrësve do t'u kërkohej të njohin veçmas shpenzimet e interesit në detyrimet e qirasë dhe shpenzimet e zhvlerësimit në të drejtën e përdorimit të pasurisë. Qiramarrësit gjithashtu do të u kërkohej që të rimasin detyrimin e qirasë me rastin e ngjarjeve të caktuara (p.sh., një ndryshim në afatin e qirasë, një ndryshim në pagesat e qirasë të ardhshme që rezultojnë nga një ndryshim në një indeks apo normë të përdorur për të përcaktuar këto pagesa). Qiramarrësi në përgjithësi do të njohë shumën e rivlerësimit të detyrimit të qirasë si një rregullim në të drejtën e përdorimit të pasurisë. Kontabiliteti i qiradhënësit sipas SNRF 16 është në thelb i pandryshuar nga kontabilizimi i sotëm sipas SNK 17. Qiradhënësit do të vazhdojnë të klasifikojnë të gjitha qiratë duke përdorur të njëjtin parim klasifikimi si në SNK 17 dhe të bëjnë dallimin mes dy llojeve të qirasë: qiratë operative dhe financiare. SNRF 16 gjithashtu kërkon që qiramarrësit dhe qiradhënësit të bëjnë më shumë informacion shpjegues se sa sipas SNK 17.

SNRF 16 është efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019. Aplikimi i më hershëm lejohet, por jo përpara se një njësi ekonomike të zbatojë SNRF 15. Një qiramarrës mund të zgjedhë të zbatojë standardin duke përdorur një qasje retrospektive të plotë ose një retrospektivë të modifikuar. Dispozitat e tranzicionit të standardit lejojnë lehtësime të caktuara. Një tregues i marrëveshjeve aktuale të qirasë operative jepet në Marrëveshjet e Qirasë Operative në Shënimin 26. Banka ka vlerësuar se adoptimi i SNRF 16 më 1 janar 2019 do të sjellë ndryshime në matjen e saj aktuale të pasurive të qirasë dhe detyrimeve të qirasë sipas SNK 17. Banka është në proces të vlerësimit të rezultateve primare nga adoptimi i SNRF 16. Rezultatet e këtij vlerësimi janë të detajuara në shënimin 20. Për standardet dhe interpretimet e reja të mëposhtme, Banka parashikon që adoptimi i tyre nuk do të ketë ndikim material në pasqyrat financiare të Bankës në periudhën e aplikimit fillestar dhe nuk pritet të kenë ndikim mbi pasqyrat financiare të Bankës:

- **KIRFN 23 "Pasiguria mbi Trajtimin e Tatimit mbi të Ardhurat"** (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019)
- **SNRF 17 "Kontratat e sigurimeve"** (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2021),
- **Ndryshimet në SNRF 9 "Instrumentet financiare"** - Karakteristikat e parapagimit me kompensim negativ (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019),
- **Ndryshimet në SNRF 10 "Pasqyrat Financiare të Konsoliduara" dhe SNK 28 "Investimet në Shoqëritë dhe Sipërmarrjet e Përbashkëta"** - Shitja ose Kontributi i Pasurive në mes të një Investitori dhe Shoqërisë së tij ose Sipërmarrjes së Përbashkët dhe ndryshimet e mëtejshme (data efektive shtyhet për një kohë të pacaktuar derisa të përfundohet projekti hulumtues mbi metodën e kapitalit)
- **Ndryshimet në SNK 19: Ndryshimet në Plan, Reduktimet ose Zgjidhja** - kontabilizimi kur një ndryshim, reduktim ose zgjidhje ndodh gjatë një periudhe raportuese (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019)
- **Ndryshimet në SNK 28 "Investimet në Shoqëritë dhe Sipërmarrjet e Përbashkëta"** - Interesat Afatgjatë në Shoqëritë dhe Sipërmarrjet e Përbashkëta (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janar 2019).
- **Korniza konceptuale në standardet e SNRF** - Për përgatitësit që zhvillojnë politika kontabël bazuar në Kornizën Konceptuale, është efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2020,

4. ADAPTIMI I STANDARDEVE TË REJA OSE TË RISHIKUARA DHE INTERPRETIMET (VAZHDIM)

4.1 Standardet dhe interpretimet e lëshuara, por ende jo efektive dhe që nuk janë adoptuar (vazhdim)

- **SNRF 3: Kombinimet Biznesore (Ndryshimet)** - (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2020),
- **SNK 1 Paraqitja e Pasqyrave Financiare dhe SNK 8 Politikat Kontabël, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet: Përkufizimi i 'materialit' (Ndryshimet)** - (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2020)
- **Ndryshimet në standarde të ndryshme për shkak të "Përmirësimeve të SNRF (cikli 2015-2017)"** që rrjedhin nga projekti vjetor i përmirësimit të SNRF, i cili hyn në fuqi për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2019, duke përfshirë:
 - SNRF 3 Kombinimet Biznesore
 - SNRF 11 Marrëveshjet e Përbashkëta
 - SNK 12 Tatimi mbi të Ardhurat
 - SNK 23 Kostot e huamarrjes

4.2 Standardet e miratuara dhe efektive për periudhën vjetore

- Ndryshimet e reja të standardeve ekzistuese të nxjerra nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit (BSNK) janë efektive për periudhën raportuese aktuale, por adoptimi i tyre nuk ka çuar në ndonjë ndryshim në politikat kontabël të Bankës:
- **Ndryshimet në SNRF 2 "Pagesa në bazë të aksioneve"** - Klasifikimi dhe matja e transaksioneve të pagesave të bazuara në aksione (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018),
- **Ndryshimet në SNRF 4 "Kontratat e Sigurimeve"** - Zbatimi i SNRF 9 "Instrumentet Financiare" me SNRF 4 "Kontratat e Sigurimeve" (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018 ose kur SNRF 9 "Instrumentet Financiare" aplikohet për herë të parë. ·
- **Ndryshimet në SNK 40 "Pronat investuese"** - Transferet e Pronës Investuese (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018),
- **IFRIC 22 "Transaksionet në valutë të huaj dhe Konsiderata paraprahe"** (efektive për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018), ·
- **Ndryshimet në SNRF 1 dhe SNK 28 për shkak të "Përmirësimeve të SNRF-ve (cikli 2014-2016)"** Duke rezultuar nga projekti i përmirësimit vjetor të SNRF-ve (SNRF 1, SNRF 12 dhe SNK 28) kryesisht me qëllim heqjen e mospërputhjeve dhe sqarimin e formulimit (ndryshimet në SNRF 1 dhe SNK 28 duhet të zbatohen për periudhat vjetore që fillojnë më ose pas 1 janarit 2018.

5. PËRDORIMI I VLERËSIMEVE DHE GJYKIMEVE

Menaxhmenti diskuton me Komitetin e Auditimit zhvillimin, zgjedhjen dhe paraqitjen e politikave kontabël kritike të Bankës dhe zbatimin e tyre si dhe supozimet e bëra në lidhje me pasiguritë e mëdha të vlerësimit. Informacioni në lidhje me supozimet dhe vlerësimet e pasigurive që kanë një risk të rëndësishëm të rezultojnë në një rregullim material brenda vitit të ardhshëm financiar dhe për gjykimet kritike në aplikimin e politikave kontabël që kanë efektin më të rëndësishëm në shumat e njohura në pasqyrat financiare të veçanta janë shpalosur më poshtë.

Këto shënime shpjeguese mbështesin komentet mbi menaxhimin e riskut financiar

a) Humbjet e pritshme kreditore (politika e aplikueshme pas 1 janar 2018)

Pasuritë e llogaritura me kosto të amortizuar ose VDATGJ vlerësohen për rënie në vlerë në bazë të politikave të përshkruara të kontabilitetit në shënimin 3 (e) (vii). Banka rishikon vlerësimet dhe gjykimet në baza të rregullta. Banka mat humbjet e pritshme nga kreditë të një instrumenti financiar në një mënyrë që reflekton:

- (i) një sasi të paanshme dhe me probabilitet të ponderuar që përcaktohet duke vlerësuar një sërë rezultatesh të mundshme;
- (ii) vlera kohore e parave; dhe
- (iii) informacione të arsyeshme dhe të mbështetura që janë në dispozicion pa kostot dhe përpjekjet e panevojshme në datën e raportimit për ngjarjet e kaluara, kushtet aktuale dhe parashikimet e kushteve të ardhshme ekonomike

b) Përcaktimi i vlerës të drejtë

Përcaktimi i vlerës së drejtë të pasurive dhe detyrimeve financiare për të cilat nuk ka çmim tregu kërkon përdorimin e teknikave të vlerësimit siç përshkruhet në shënimin 3. Për instrumentet financiare që tregtohen rrallë dhe kanë pak transparencë të çmimeve, vlera e drejtë është më pak objektive dhe kërkon nivele të ndryshme gjykimi në varësi të likuiditetit, përqendrimit, pasigurisë së faktorëve të tregut, supozimeve rreth çmimit dhe risqe të tjera që ndikojnë në instrumentin specifik.

Banka vlerëson vlerën e drejtë duke shfrytëzuar hierarkinë e mëposhtme të metodave:

- Niveli 1: Çmim i kuotuar i tregut në tregje aktive për instrumentet identike;
- Niveli 2: Metodë vlerësimi bazuar në inpute të vlerësueshme. Kjo kategori përfshinë instrumentet e vlerësuar duke shfrytëzuar: çmimet e tregut për instrumente të ngjashme në tregjet aktive; çmimet e tregut për instrumente të ngjashme në tregjet më pak aktive; apo teknika tjera të vlerësimit në të cilat të gjithë faktorët material në menyrë direkte apo indirekte janë të vëzhgueshëm nga të dhënat e tregut;
- Niveli 3: Metodë vlerësimi bazuar në inpute të rëndësishme jo të vëzhgueshme. Kjo kategori përfshinë të gjithë instrumentet për të cilët teknikat e vlerësimit përfshijnë faktor që nuk bazohen në të dhëna të vëzhgueshme dhe faktorët e pavëzhgueshëm kanë një ndikim material në vlerësimin e instrumentit. Kjo kategori përfshinë instrumentet që janë vlerësuar në bazë të çmimeve të tregut për instrumente të ngjashme për të cilat rregullime apo gjykime materiale jo të vëzhgueshme kërkohen për të reflektuar dallimet mes instrumenteve.

Vlerësimi i vlerës së drejtë është shpalosur në shënimin me poshte.

c) Paraqitja dhe vlerësimi i vlerës së drejtë

Vlerësimet e vlerës së drejtë bazohen në instrumentet financiar në pasqyrën ekzistuese të pozicionit financiar të Bankës pa u përpjekur për të vlerësuar vlerën e biznesit të pritshëm dhe vlerën e pasurive dhe detyrimeve që nuk konsiderohen instrumente financiare.

Instrumentet financiare - hierarkia e vlerës së drejtë

Tabela e mëposhtme tregon vlerën e drejtë të instrumentëve financiar të matura dhe jo të matura me vlerën e drejtë dhe i analizon ato sipas nivelit të tyre në hierarkinë e vlerës së drejtë, në të cilin është kategorizuar secila matje me vlerën e drejtë. Asnjë zë nuk ka matje të vlerës së drejtë në përputhje me Nivelin 1.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

5. PËRDORIMI I VLERËSIMEVE DHE GJYKIMEVE (VAZHDIM)

	2018			2017		
	Vlera kontabël	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3	Vlera kontabël	Vlera e drejtë Niveli 2	Vlera e drejtë Niveli 3
Pasuritë financiare të matura me vlerën e drejtë						
Investimet financiare ne koston e amortizuar	2,104,661	2,104,661	-	620,199	620,199	-
Paraja e gatshme dhe në banka	23,070,208	-	23,070,208	19,006,820	-	19,006,820
Plasmanet ne banka	5,973,801	-	5,998,326	-	-	-
Kreditë dhe paradhëniet për banka	84,941,572	-	85,341,215	80,948,677	-	81,117,082
Pasuritë tjera financiare	457,874	457,874	-	16,177	16,177	-
Detyrimet financiare jo të matura sipas vlerës së drejtë						
Detyrime ndaj klientëve	58,022,292	-	58,200,071	42,808,947	-	42,978,384
Huamarrjet	13,006,432	-	12,993,319	5,525,602	-	5,498,468
Detyrimet tjera financiare	75,910	-	75,910	88,721	-	88,721

Instrumentet financiare - hierarkia e vlerës së drejtë

Vlera e drejtë për pasuritë dhe detyrimet financiare të mësipërme janë përcaktuar duke përdorur nivelin 2 dhe 3 të inputeve të përshkruara më lartë.

Vlerësimet e vlerave së drejtë bazohen në instrumente ekzistuese financiare në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës pa u përpjekur për të vlerësuar vlerën e biznesit të pritshëm dhe vlerën e pasurive dhe detyrimeve që nuk konsiderohen instrumente financiare.

Plasmanet me bankat

Detyrimet nga bankat e tjera përfshijnë plasmanet ndërbankare. Përderisa kreditë, paradhëniet dhe depozitat janë afatshkurtëra dhe me norma të ndryshueshme, vlera e tyre e drejtë konsiderohet të jetë e barabartë me vlerën e tyre kontabël.

Investimet me kosto të amortizuar

Investimet përfshijnë bono thesari të lëshuara nga Qeveria e Kosovës të cilat blihen me qëllim mbajtjen e tyre deri në maturim. Vlera e drejtë është vlerësuar duke përdorur një model të qarkullimit të parave të zbritura bazuar në një kurbë të rendimentit aktual të përshtatshëm për afatin e mbetur deri në maturim.

Kreditë dhe paradhëniet për klientët

Kur është e mundur, vlera e drejtë e kredive dhe paradhënieve është e bazuar në transaksionet e vëzhgueshme të tregut. Kur transaksionet e vëzhgueshme të tregut nuk janë në dispozicion, vlera e drejtë është vlerësuar duke përdorur metodat e vlerësimit, të tilla si teknikat e rrjedhave të aktualizuara të parasë. Teknikat e vlerësimit përfshijnë humbjet e pritshme kreditore, normat e interesit dhe normat e parapagimit. Për të përmirësuar saktësinë e vlerësimit të kredive tregtare dhe të bizneseve të vogla, kreditë homogjene grupohen në portofolio me karakteristika të ngjashme. Portofolio i kredive të Bankës ka një vlerë të drejtë të vlerësuar afërsisht si e barabartë me vlerën e tij kontabël për shkak të natyrës së tyre afatshkurtër apo të normave të interesit të cilat përafrojnë me normat e tregut. Pjesa më e madhe e portofolios të kredive është subjekt i ndryshimit të çmimeve brenda një viti.

Detyrimet ndaj klientëve, huamarrjet dhe kreditë e varura

Vlera e drejtë e kredive të varura, dhe depozitat nga klientët janë vlerësuar duke përdorur teknika të aktualizimit të rrjedhës së parasë, duke zbatuar normat që janë ofruar për depozitat dhe për kredinë e varur me maturitet dhe kushte të ngjashme. Vlera e drejtë e depozitave të pagueshme sipas kërkesës është shuma e pagueshme në datën e raportimit.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

6. SHPALOSJET E TRANZICIONIT

a) Klasifikimi i pasurive dhe detyrimeve financiare nga SNK 39 në SNRF 9

Në faqet në vijim përcaktohet ndikimi i adoptimit të SNRF 9 në pasqyrën e pozicionit financiar dhe fitimet e mbajtura përfshirë efektin e zëvendësimit të llogaritjeve të humbjeve nga kreditë të SNK 39 me HPK-të e SNRF 9.

		SNK 39	SNRF 9	
Kategoritë e matjes		Vlera kontabë 1 më 31 dhjetor 2017	Kategoritë e matjes	Vlera kontabë 1 më 1 janar 2018
Pasuritë financiare				
Paraja e gatshme dhe në banka	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	2,826,857	Kosto e amortizuar	2,821,260
Gjendja me Bankën Qendrore të Kosovës	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	16,179,963	Kosto e amortizuar	16,047,917
Kreditë dhe paradhëniet për banka	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	-	Kosto e amortizuar	-
Investimet në letra me vlerë	Të mbajtura në maturim	370,994	Kosto e amortizuar	366,818
Kreditë dhe paradhëniet për klientët	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	82,366,022	Kosto e amortizuar	82,630,323
Asetet tjera	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	16,310	Kosto e amortizuar	16,177
Pasuritë jo financiare				
Pasuria e tatimit të shtyrë	Kosto e amortizuar (Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme)	-	Kosto e amortizuar	-
Detyrimet jo financiare				
Provizionet (garancionet financiare)	Kosto e amortizuar	9,755,015	Kosto e amortizuar	9,775,233
Detyrimi i tatimit të shtyrë	Kosto e amortizuar	101,853	Kosto e amortizuar	116,110

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

6. SHPALOSJET E TRANZICIONIT (VAZHDIM)

b) Barazimi i vlerave kontabël i pasurive dhe detyrimeve financiare nga SNK 39 në SNRF 9

	SNK 39 Vlera kontabël me 31 dhjetor 2017	Riklasifikimet	Rimatjet	SNRF 9 Vlera kontabël më 1 janar 2018
Kosto e amortizuar				
Paraja e gatshme dhe në banka				
Gjendja fillestare sipas SNK 39 dhe gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	2,826,857	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	(5,597)	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	2,821,260
Gjendja me Bankën Qendrore të Kosovës				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	16,179,963	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	(132,046)	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	16,047,917
Plasmanet në banka				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	-	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	-	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	-
Investimet financiare në koston e amortizuar				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	370,994	370,994-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	(4,176)	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	366,818
Kreditë dhe paradhëniet për klientët				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	82,366,022	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	264,301	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	82,630,323

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

6. SHPALOSJET E TRANZICIONIT (VAZHDIM)

b) Barazimi i vlerave kontabël i pasurive dhe detyrimeve financiare nga SNK 39 në SNRF 9

	SNK 39 Vlera kontabël më 31 dhjetor 2017	Riklasifikimi	Rimatjet	SNRF 9 Vlera kontabël më 1 janar 2018
Pasuritë tjera				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	16,310	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	(133)	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	16,177
Gjithsej pasuritë financiare të matura me kosto të amortizuar				
	101,760,146	370,994	122,349	101,882,495
Pasuritë jo financiare				
Pasuria e tatimit të shtyrë				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	-	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	-	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	-
Gjithsej pasuritë jo financiare	-	-	-	-
Detyrimet jo financiare				
Provizionet (garancionet financiare)				
Gjendja fillestare	9,755,015	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	20,218	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	9,775,233
Detyrimi i tatimit të shtyrë				
Gjendja fillestare sipas SNK 39	101,853	-	-	-
Rimatjet: lejimet për HPK	-	-	14,257	-
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 9	-	-	-	116,110
Gjithsej detyrimet jo financiare	9,856,868	-	34,475	9,891,343

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

6. SHPALOSJET E TRANZICIONIT (VAZHDIM)

c) Barazimi i humbjeve nga rënia në vlerë

Kategoria e matjes	Provizionet për humbjet nga kreditë sipas SNK 39/ Provizioni sipas SNK 37	Riklasifikimi	Rimatjet	Provizionet për humbjet nga kreditë sipas SNRF 9
Kreditë dhe llogaritë e arkëtueshme (SNK 39) / Pasuritë financiare me kosto të amortizuar (SNRF 9)	-	-	5,597	5,597
Paraja e gatshme dhe në banka	-	-	5,597	5,597
Gjendja me Bankën Qendrore të Kosovës	-	-	132,046	132,046
Investimet financiare me kosto të amortizuar	-	-	4,176	4,176
Kreditë dhe avanset për banka	1,283,835	-	(264,301)	1,019,534
Pasuritë tjera	-	-	133	133
Totali	1,283,835	-	(122,349)	1,161,486
Kontratat e kredive dhe kontratat e garancioneve financiare				
Provizionet (garancionet financiare)	33,870	-	(20,218)	13,652
Totali	33,870	-	(20,218)	13,652

Ndikimi i tranzicionit në SNRF 9 mbi rezervat dhe fitimin e mbajtur është si më poshtë:

	Rezervat dhe fitimi i mbajtur
Fitimi i mbajtur	
Gjendja përfundimtare sipas SNRF 39 (31 dhjetor 2017)	572,722
Rregullimet e riklasifikimit në lidhje me adoptimin e SNRF 9	-
Njohja e humbjeve të pritshme nga kreditë sipas SNRF 9	142,567
Tatimi i shtyrë në lidhje me pikat e mësipërme	(14,256)
Gjendja fillestare sipas SNRF 9 (1 janar 2018)	701,033
Gjithsej ndryshimet në ekuitet për shkak të adoptimit të SNRF 9	128,311

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR

Procesi i menaxhimit të riskut dhe funksionet e përfshira në këtë proces janë një nga përgjegjësitë kryesore të Bordit të Drejtorëve të kompanisë mëmë (Zyres Qendrore). Departamenti i Menaxhimit të Rrezikut, i cili vepron në kuadër të Bordit të Drejtorëve, është organizuar në Njësinë e Menaxhimit të Rrezikut së Pasurive-Detyrimeve, Rrezikut Kreditor si dhe Njesisë Ekonomike Kapitale, Rreziku Operacional dhe Verifikimi i Modeleve dhe Njësia e Rreziqeve të Degëve.

Procesi i menaxhimit të riskut të Bankës është kryer në kuadër të politikave të riskut të cilat janë të vendosura nga Departamenti i Menaxhimit të Riskut dhe të nxjerra nga Bordi i Drejtorëve dhe standardeve të shkruara të cilat përmbajnë standardet e politikave të riskut.

Këto politika që janë në përputhje me praktikat ndërkombëtare janë standarde të përgjithshme që përmbajnë: organizimin dhe fushën e funksionit të administrimit të rrezikut, politikat e matjes së rrezikut, detyrat dhe përgjegjësitë e grupit të administrimit të rrezikut, procedurat për përcaktimin e kufijve të rrezikut, mënyrat për të eliminuar shkeljet e limitit dhe miratimin dhe konfirmimi që do të jepet në një sërë ngjarjesh dhe situatash. Fushëveprimi dhe përmbajtja e sistemit të administrimit të rrezikut të Bankës është dhënë nga llojet kryesore të rrezikut.

Banka është e ekspozuar ndaj risqeve të mëposhtme nga përdorimi i pasurive financiare:

- rreziku kreditor
- rreziku i likuiditetit
- rreziku i tregut
- rreziku operacional

Ky shënim prezanton informata për ekspozimin e bankës ndaj secilit nga risqet e përmendura më lartë, objektivin e Bankës, politikat dhe procedurat për matjen dhe menaxhimin e riskut dhe menaxhimin e kapitalit të bankës.

Risku kreditor

Risku kreditor është risku i humbjeve financiare për Bankën nëse një klient apo një palë tjetër e lidhur për një instrument financiar dështon të përmbush detyrimet kontraktuale, që vijnë nga kreditë e Bankës për klientët si dhe për bankat e tjera e investimet .

Rreziku kreditor përcaktohet si rreziku i dështimit nga mosperformimi me kërkesat ose dështimi për të përmbushur detyrimet pjesërisht ose tërësisht nga ana e klientëve në kontratën e transaksionit me Bankën. Metodologjia dhe përgjegjësitë e menaxhimit të rrezikut kreditor, kontrollit dhe monitorimit si dhe korniza e limiteve të rrezikut kreditor janë të përcaktuara me politikën e rrezikut kreditor. Banka përcakton, mat dhe menaxhon rrezikun kreditor të të gjitha produkteve dhe aktiviteteve. Bordi i Drejtorëve i rishikon politikat dhe strategjitë e rrezikut kreditor minimum në baza vjetore. Menaxhmenti i Lartë është përgjegjës për zbatimin e politikave të rrezikut kreditor të cilat janë të miratuara nga Bordi i Drejtorëve.

Si rezultat i kredive dhe analizave të rrezikut kreditor, të gjitha gjetjet i raportohen Bordit të Drejtorëve dhe Menaxhmentit të Lartë në baza të rregullta. Përveç transaksioneve dhe proceseve të vlerësimit të rrezikut kreditor, monitorimi i rrezikut kreditor i referohet poashtu edhe monitorimit dhe menaxhimit të kredive sipas sektorëve, sigurimit, gjeografisë, valutës, llojit të kredive si dhe vlerësimit kreditorë.

Në menaxhimin e rrezikut kreditor të Bankës, përveç limiteve siç kërkohet nga rregulloret ligjore, Banka përdorë edhe limitet e riskut për të ndërmarrë rrezikun maksimal të kreditor brenda grupeve të riskut ose sektorëve të përcaktuara nga Bordi i Drejtorëve.

Këto limite janë vendosur në mënyrë të tillë që pengon koncentrimin e riskut në sektorë të veçantë. Limitet e riskut të tepërt deri te kërkesat ligjore si dhe kufinj të limiteve konsiderohen si një përjashtim. Bordi i Drejtorëve ka autoritet në procesin e përjashtimit. Rezultatet e kontrollit të limiteve të rrezikut dhe vlerësimet e këtyre limiteve janë paraqitur nga Auditori i Brendshëm dhe nga Grupi i Menaxhimit të Riskut tek Menaxhmenti i Lartë dhe Bordi i Drejtorëve.

Banka përdorë sistemet e mbështetjes për vendimmarje të kreditit të cilat janë krijuar me qëllim të menaxhimit të riskut kreditor, vendimet e kreditimit, kontrollin e procesit të kreditimit dhe provizionimin për kreditë. Konsistenca e sistemeve të mbështetjes vendimmarëse të kredisë me strukturën e aktiviteteve të Bankës, madhësinë dhe kompleksitetin, shqyrtohet vazhdimisht nga sistemet e brendshme. Sistemet e mbështetjes për vendimmarje të kreditit përmbajnë vlerësimin e Komitetit të Riskut dhe aprovimin e Bordit të Drejtorëve.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(a) Rreziku kreditor (vazhdim)

Ekspozimi maksimal kreditor

Ekspozimi maksimal ndaj rrezikut kreditor para kolateralit dhe rritjeve të tjera të kredisë më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017 është si më poshtë:

	31 Dhjetor 2018	31 Dhjetor 2017
Balanca në Bankën Qendrore të Kosovës (referencë shënimi 8)	14,304,157	16,179,963
Paraja në banka (referencë shënimi 8)	8,531,043	2,262,181
Kreditë dhe avanset për klientët, neto	85,215,636	80,948,677
Investimet financiare me kosto të amortizuar	2,104,661	620,199
Garancionet në llogari të klientave dhe zotimet për kreditë	11,504,823	12,159,228
Ekspozimi maksimal ndaj riskut të kredisë	121,660,320	112,170,248

Kualiteti i kredive sipas klasës së pasurive financiare:

31 dhjetor 2018	As në vonesë e as të provizionuara	Në vonesë por jo të provizionuara	Në vonesë dhe të provizionuara	Totali
Balanca në Bankën Qendrore të Kosovës (referencë shënimi 7)	14,304,157	-	-	14,304,157
Paraja në banka (referencë shënimi 7)	8,531,043	-	-	8,531,043
Kreditë dhe avanset për klientët, neto	76,362,288	7,632,038	1,221,310	85,215,636
Investimet në letra me vlerë me kosto të amortizuar	2,104,661	-	-	2,104,661
Garancionet në llogari të klientëve dhe zotimet për kreditë	11,504,823	-	-	11,504,823
Ekspozimi maksimal ndaj riskut të kredisë	112,806,972	7,632,038	1,221,310	121,660,320

31 dhjetor 2017	As në vonesë e as të provizionuara	Në vonesë por jo të provizionuara	Në vonesë dhe të provizionuara	Totali
Balanca në Bankën Qendrore të Kosovës (referencë shënimi 7)	16,179,963	-	-	16,179,963
Paraja në banka (referencë shënimi 7)	2,262,181	-	-	2,262,181
Kreditë dhe avanset për klientët, neto	78,469,513	225,365	2,253,799	80,948,677
Investimet në letra me vlerë me kosto të amortizuar	620,199	-	-	620,199
Garancionet në llogari të klientëve dhe zotimet për kreditë	12,159,228	-	-	12,159,228
Ekspozimi maksimal ndaj riskut të kredisë	109,691,084	225,365	2,253,799	112,170,248

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(a) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Kreditë dhe avanset për klientët janë me norma fikse dhe variabile të interesit

Humbja në vlerë e kredive dhe letrave me vlerë

Humbja e vlerës së kredive dhe letrave me vlerë bëhet për kreditë dhe letra me vlerë për të cilat Banka konstaton se ka një probabilitet që nuk do të jetë në gjendje të mbledhë të gjithë principalin dhe interesin e duhur sipas kushteve kontraktuale të kredisë / instrumentit.

Kreditë në vonesë për të cilat nuk llogaritet humbje vlere

Kreditë dhe letrat me vlerë, ku interesi kontraktual ose pagesa e principalit janë në vonesë, por Banka beson se kalkulimi i humbjes së vlerës nuk është e përshtatshme në bazë të nivelit të sigurisë / kolateralit në dispozicion dhe/ose fazës së arkëtimit të shumës së huasë.

Lejimet për humbjet në vlerë

Banka ka themeluar fond për humbjet nga rënia në vlerë që përfaqëson vlerësimin e humbjeve të ndodhura të portfolios.

Kreditë dhe avanset për klientët, neto	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
As në vonesë e as të provizionuara	76,362,288	78,469,513
Në vonesë dhe të provizionuara	1,221,310	2,253,799
Në vonesë por jo të provizionuara	7,632,038	225,365
Totali	85,215,636	80,948,677

Analiza e ekspozimit të rrezikut kreditor sipas ditëve në vonesë është si më poshtë:

Kategoria (vjetërsia)	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Standarde (0 ditë në vonesë)	76,675,182	78,749,853
Vrojtuese (31-60 ditë në vonesë)	7,990,569	254,584
Nën Standard (61-90 ditë në vonesë)	81,935	770,265
Të dyshimta (91-180 ditë në vonesë)	24,572	45,312
Humbje (mbi 180 ditë në vonesë)	732,140	2,304,066
Interesi akrual	601,081	241,942
Minus: Tarifa e shtyrë e disbursimit	(93,727)	(133,510)
Totali i kredive me kosto të amortizuar, bruto	86,011,752	82,232,512
Minus: Provizionin për humbjet nga kreditë	(796,116)	(1,283,835)
Totali i kredive dhe avanseve për klientët, neto	85,215,636	80,948,677

Më poshtë është një analizë e kolateralit të marrë si mbulesë në lidhje me kreditë dhe paradhëniet për klientët:

	Ekspozimi maksimal ndaj riskut kreditor	Patundshmëri	Total kolaterali	Kolateral i tepërt	Ekspozimi Neto
Kreditë dhe avanset për klientët					
31 dhjetor 2017	85,215,636		74,948,677	121,842,324	6,000,000
31 dhjetor 2018	80,948,677	307,439,429	77,809,282	217,630,147	7,132,290

Banka nuk është e lejuar që të shesë apo të lë peng prapë në kontrata kredie në mungesë të mospagesës nga pronari i kolateralit.

Ekspozimi neto përbëhet nga një kredi për një klient të grupit të miratuar nga qendra, për të cilat kolaterali nuk mbahet në nivel lokal, por në nivelin mëmë.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDI)

(b) Koncentrimi

IS Banka ka një strategji kreditimi që përcakton llojet e investimeve (koncentrimet) duke u bazuar kryesisht në segmentet ekonomike siç janë industria, tregtia, ndërtimi, etj. Pasiqë Republika e Kosovës është e vogël, koncentrimi gjeografik brenda Kosovës nuk është i rëndësishëm; kjo strategji rishikohet dhe azhurnohet në baza vjetore nga bordi i menaxhmentit apo banka.

Tabela e mëposhtme zbërthen ekspozimin kryesor të bankës në vlerat e tyre neto, të kategorizuar në bazë të sektorit të industrisë së palëve.

Me 31 dhjetor 2018 dhe 2017, analiza e kredive për konsumatorë dhe bankave në bazë të sektorit të industrisë ishte si mëposhtë:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Tregtia me shumicë dhe pakicë	55,404,066	49,926,751
Shërbime të ofrimit të energjisë elektrike, gazit dhe klimës	12,290,036	12,570,000
Ndërtimtari	3,793,366	9,090,686
Prodhimi	9,097,834	5,340,869
Shërbimet e ushqimit dhe akomodimit	1,210,173	1,372,617
Shërbimet e menaxhimit të ujit, kanalizimit dhe mbeturinave	736,813	1,075,947
Individuale	850,756	1,063,095
Minierat dhe guroret	455,160	750,938
Shërbime të tjera	645,506	528,263
Transporti dhe Magazinimi	530,594	248,117
Shërbimet administrative dhe mbështetëse	4,853	78,880
Aktivitetet profesionale, shkencore dhe teknike	478,675	39,539
Informacionit dhe komunikimit	6,564	39,377
Interesi akrual	601,083	240,943
Tarifa e shtyrë e disbursimit	(93,727)	(133,510)
Totali i kredive me kosto të amortizuara, bruto	86,011,752	82,232,512
Minus: Provizionin për humbjet nga kreditë	(796,116)	(1,283,835)
Kreditë dhe avanset për klientët, neto	85,215,636	80,948,677

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RREZIKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(c) Rreziku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Banka do të hasë vështirësi në përmbushjen e obligimeve të lidhura me detyrimet financiare që lidhen me dhënien e mjeteve monetare ose ndonjë pasurie tjetër financiare. Rreziku i likuiditetit mund të ndodhë si rezultat i financimit të pasurive afatgjata me burime afatshkurtëra. Me kujdes mbahet konsistenca ndërmjet maturiteteve të pasurive dhe detyrimeve; strategjitë përdoren për të marrë fonde afatgjata. Bazuar në parashikimet e rrjedhës së parasë, çmimet janë të diferencuara për maturime të ndryshme dhe si rrjedhojë janë marrë masat për të përmbushur kërkesat e likuiditetit; për më tepër vlerësohet likuiditeti që mund të jetë i nevojshëm për rrethana të jashtëzakonshme dhe përcaktohen burimet alternative të likuiditetit për shfrytëzime të mundshme. Qëllimi i Menaxhimit të Rrezikut të Likuiditetit është të sigurojë sa më shumë që është e mundshme, që vazhdimisht do të ketë likuiditet të mjaftueshëm për të plotësuar detyrimet me kohë, në kushte normale dhe të pafavorshme, pa pësuar humbje të papranueshme apo të rrezikojë dëmtimin e reputacionit të Bankës. Menaxhimi i riskut të likuiditetit trajtohet në bashkëpunim dhe nën mbikëqyrjen e Departamentit të Grupit të Thesarit në Kompaninë mëmë. Më 31 dhjetor 2018 dhe 2017, pasuritë dhe detyrimet e Bankës kanë maturitet të mbetur si më poshtë:

31 dhjetor 2018	Deri në 1 muaj	1-3 muaj	3-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	E pa specifikuar	Totali
Pasuritë							
Paraja dhe balanca me Bankën Qendrore	18,197,928	-	-	-	-	5,003,000	23,200,928
Plasmanet me banka	6,000,000	-	-	-	-	-	6,000,000
Investimet financiare me kosto te amortizuar	-	-	998,432	1,123,140	-	-	2,121,572
Kreditë për klientët	32,696,539	421,995	9,280,112	23,757,241	19,949,592	-	86,105,479
Totali i pasurive	56,894,467	421,995	10,278,544	24,880,381	19,949,592	5,003,000	117,427,979
Detyrimet							
Depozitat nga klientët	11,922,203	4,349,770	26,566,627	14,969,691	214,000	-	58,022,291
Huatë afatshkurtëra	13,006,432	-	-	-	-	-	13,006,432
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë	3,240,074	17,189,203	13,292,662	713,191	-	-	34,435,130
Detyrime tjera	150,373	-	-	-	-	-	150,373
Totali i detyrimeve dhe kapitalit aksionar	28,319,082	21,538,973	39,859,289	15,682,882	214,000	-	105,614,226
Pozicioni neto	28,575,385	(21,116,978)	(29,580,745)	9,197,499	19,735,592	5,003,000	11,813,753
Pozicioni kumulativ neto	28,575,385	7,458,407	(22,122,338)	(12,924,839)	6,810,753	11,813,753	-

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(d) Rreziku i likuiditetit (vazhdim)

31 dhjetor 2017	Deri në 1 muaj	1-3 muaj	3-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	E pa specifikuar	Totali
Pasuritë							
Paraja dhe balanca me Bankën Qendrore	12,006,820	-	-	-	-	7,000,000	19,006,820
Investime në letra me vlerë	-	-	499,326	120,236	-	-	619,562
Kreditë dhe avanset për klientët	6,706,084	7,910,169	31,524,894	30,108,542	6,114,517	-	82,364,206
Totali i pasurive	18,712,904	7,910,169	32,024,220	30,228,778	6,114,517	7,000,000	101,990,588
Detyrimet							
Depozitat nga klientët	8,258,072	2,311,185	23,350,391	8,889,299	-	-	42,808,947
Huatë afatshkurtëra	5,174,265	-	351,337	-	-	-	5,525,602
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë	4,250,761	14,780,151	21,683,745	1,472,286	-	-	42,186,943
Detyrime të tjera	21,168	54,851	-	-	-	-	76,019
Totali i detyrimeve dhe kapitalit aksionar	17,704,266	17,146,187	45,385,473	10,361,585	-	-	90,597,511
Pozicioni neto	1,008,638	(9,236,018)	(13,361,253)	19,867,193	6,114,517	7,000,000	11,393,077
Pozicioni kumulativ neto	1,008,638	(8,227,380)	(21,588,633)	(1,721,440)	4,393,077	11,393,077	-

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

i. Rreziku i valutës së huaj (vazhdim)

Tabela e mëposhtme paraqet shumën ekuivalente të pasurive dhe detyrimeve sipas monedhave më 31 dhjetor 2018 dhe 2017 të ekuivalentuar në EURO:

2018	EUR	TRY	USD	GBP	CHF	Totali
Pasuritë						
Paraja dhe balanca me BQK	22,583,092	22,219	358,406	73,748	32,548	23,070,013
Plasmanet me bankat	5,973,801	-	-	-	-	5,973,801
Investime në letra me vlerë	2,104,661	-	-	-	-	2,104,661
Kreditë dhe avanset për klientët	85,104,699	-	110,937	-	-	85,215,636
Totali i pasurive	115,766,253	22,219	469,343	73,748	32,548	116,364,111
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	57,257,652	-	474,917	256,749	32,973	58,022,291
Huatë afatshkurtëra	13,006,432	-	-	-	-	13,006,432
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë	34,378,049	-	57,081	-	-	34,435,130
Detyrime tjera	150,373	-	-	-	-	150,373
Totali i detyrimeve dhe kapitalit aksionar	104,792,506	-	531,998	256,749	32,973	105,614,226
Pozicioni neto	10,973,747	22,219	(62,655)	(183,001)	(425)	10,749,885
Pozicioni kumulativ neto	10,973,747	10,995,966	10,933,311	10,750,310	10,749,885	-
2017	EUR	TRY	USD	GBP	CHF	Totali
Pasuritë						
Paraja dhe balanca me BQK	18,348,828	93,316	-	-	-	18,442,144
Investime në letra me vlerë	620,199	-	-	-	-	620,199
Kreditë dhe avanset për klientët	80,849,287	-	99,390	-	-	80,948,677
Totali i pasurive	99,818,314	93,316	99,390	-	-	100,011,020
Detyrimet						
Depozitat nga klientët	41,861,403	-	684,901	172,100	90,543	42,808,947
Huatë afatshkurtëra	5,525,602	-	-	-	-	5,525,602
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë	41,973,053	-	134,258	79,632	-	42,186,943
Detyrime të tjera	76,019	-	-	-	-	76,019
Totali i detyrimeve dhe ekuitetit	89,436,077	-	819,159	251,732	90,543	90,597,511
Pozicioni neto	10,382,237	93,316	(719,769)	(251,732)	(90,543)	9,413,509

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

ii. Rreziku i normës së interesit

Rreziku i normës së interesit është rreziku që vlera e një instrumenti financiar të luhetet për shkak të ndryshimeve në normat e interesit të tregut dhe rrezikun që maturitetet e pasurive me interes ndryshojnë nga maturimet e detyrimeve me interes që përdoren për të financuar ato pasuri (rivlerësimi rrezikut). Kohëzgjatja për të cilën norma e interesit është e fiksuar në një instrument financiar tregon se në çfarë mase është i ekspozuar ndaj rrezikut të normës së interesit. Pasuritë dhe depozitat me afat të klientëve të bankës kanë norma fikse dhe të ndryshueshme të interesit, ndërsa huamarrjet janë me norma të ndryshueshme të interesit. Normat e interesit të zbatueshme për pasuritë dhe detyrimet financiare shpalosen në shënimet përkatëse të këtyre pasqyrave financiare. Politika e menaxhimit të rrezikut të normës së interesit të bankës përcakton metodën e identifikimit, matjes, ndjekjes dhe kontrollit të rrezikut në rast të modifikimit të normës së interesit. Banka është e ekspozuar ndaj rreziqeve të ndryshme që lidhen me efektet e luhatjeve të normave të interesit të tregut në pozicionin e saj financiar dhe flukset e mjeteve monetare. Tabelat e mëposhtme përmbledhin ekspozimin e Bankës ndaj rreziqeve të normës së interesit.

Pasuritë	Deri në 1 muaj	1-3 muaj	3-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	Pa interes	Totali
Paraja dhe balanca me Bankën Qendrore	-	-	-	-	-	23,070,013	23,070,013
Plasmanet me banka	5,973,801	-	-	-	-	-	5,973,801
Investime në letra me vlerë	-	-	1,984,623	120,038	-	-	2,104,661
Kreditë dhe avanset për klientët me normë fikse	32,732,210	293,798	8,847,150	21,655,103	19,904,914	-	83,433,175
Kreditë dhe avanset për klientët me normë të ndryshueshme	85,108	117,356	270,926	1,309,071	-	-	1,782,461
Totali i pasurive	38,791,119	411,154	11,102,699	23,084,212	19,904,914	23,070,013	116,364,111
Detyrimet							
Depozitat nga klientët	1,251,928	4,318,770	28,469,060	13,242,564	214,000	10,525,969	58,022,291
Huatë afatshkurtëra	13,006,432	-	-	-	-	-	13,006,432
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë me normë fikse	2,548,511	17,000,000	12,400,369	60,937	-	532,176	32,541,993
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë me normë të ndryshueshme	159,387	189,203	892,294	652,253	-	-	1,893,137
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	150,373	150,373
Totali i detyrimeve	16,966,258	21,507,973	41,761,723	13,955,754	214,000	11,208,518	105,614,226
Pozicioni neto	21,824,861	(21,096,819)	(30,659,024)	9,128,458	19,690,914	11,861,495	10,749,885
Pozicioni kumulativ neto	21,824,861	728,042	(29,930,982)	(20,802,524)	(1,111,610)	10,749,885	-

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RREZIKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(e) Rreziku i tregut (vazhdim)

iii. Rreziku i normës së interesit

2017	Deri në 1 muaj	1-3 muaj	3-12 muaj	1-5 vite	Mbi 5 vite	Pa interes	Totali
Pasuritë							
Paraja dhe balanca me Bankën Qendrore	-	-	-	-	-	18,442,144	18,442,144
Investime në letra me vlerë	-	-	499,963	120,236	-	-	620,199
Kreditë dhe avanset për klientët me normë fikse	6,367,437	7,257,530	29,310,245	29,597,832	6,002,238	-	78,535,282
Kreditë dhe avanset për klientët me normë të ndryshueshme	222,698	523,117	1,667,580	-	-	-	2,413,395
Totali i pasurive	6,590,135	7,780,647	31,477,788	29,718,068	6,002,238	18,442,144	100,011,020
Detyrimet							
Depozitat nga klientët	3,560,504	2,311,185	23,350,391	8,889,299	-	4,697,568	42,808,947
Huatë afatshkurtëra	5,174,265	-	351,337	-	-	-	5,525,602
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë me normë fikse	1,931,199	14,506,234	20,876,751	300,000	-	2,159,364	39,773,548
Detyrime ndaj Kompanisë mëmë me normë të ndryshueshme	160,198	273,917	806,994	1,172,286	-	-	2,413,395
Detyrime tjera	-	-	-	-	-	76,019	76,019
Totali i detyrimeve	10,826,166	17,091,336	45,385,473	10,361,585	-	6,932,951	90,597,511
Pozicioni neto	(4,236,031)	(9,310,689)	(13,907,685)	19,356,483	6,002,238	11,509,193	9,413,509
Pozicioni kumulativ neto	(4,236,031)	13,546,720)	(27,454,405)	(8,097,922)	(2,095,684)	9,413,509	-

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(d) Rreziku i tregut (vazhdim)

iii. Rreziku i normës së interesit(vazhdim)

Kthimet mesatare efektive të kategorive të rëndësishme të pasurive dhe detyrimeve financiare të Bankës më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017 janë si vijon:

	2018		2017	
	USD	EUR	USD	EUR
Pasuritë				
Paraja dhe balanca me Bankën Qendrore	N/a	-	N/a	-
Kreditë dhe avanset për klientët	5.65%	6.08%	5.59%	6.26%
Investimet në letra me vlerë (deri në maturim)	N/a	0.61%	N/a	1.72%
Detyrimet				
Depozitat nga klientët	1.86%	2.27%	1.92%	1.73%
Huatë afatshkurtëra	N/a	0.91%	N/a	1.76%
Detyrimet ndaj Kompanisë mëmë	N/a	3.74%	3.42%	3.21%

Një analizë e ndjeshmërisë së Bankës ndaj një rritjeje ose rënie të normave të interesit të tregut (duke supozuar që nuk ka lëvizje asimetrike të lëvizjeve të kthimit si dhe një gjendje konstante e pozitës financiare) është si më poshtë:

	2018		2017	
	Rritje 1%	Rënie 1%	Rritje 1%	Rënie 1%
Efekti i fitimit (humbjes) së parashikuar	107,501	(107,501)	94,135	(94,135)

(e) Rreziqet operacionale

Risku operacional është rreziku i humbjeve direkte apo indirekte si rezultat i një sërë shkaqesh të lidhura me proceset, personelin, teknologjinë dhe infrastrukturën e Bankës, por edhe me faktorë të jashtëm përveç rrezikut kreditor, tregut dhe likuiditetit, të tilla si ato që dalin nga kërkesat ligjore dhe rregullatore dhe standardet e përgjithshme të pranura të sjelljes korporative. Rreziku operacional rrjedh nga të gjitha operacionet e Bankave.

Objektivi i Bankës është të menaxhojë riskun operacional si dhe të balancojë shmangien e humbjeve financiare dhe dëmtimeve të reputacionit të Bankës përmes kostove efektive dhe inovacionit. Zbatimi i kontrolleve për të adresuar rrezikun operacional mbështetet nga standarde të përgjithshme për menaxhimin e rrezikut operacional dhe të kryer në bashkëpunim me Kompaninë mëmë. Të gjitha rreziqet përveç rreziqeve financiare konsiderohen brenda fushëveprimit të rrezikut operacional. Studimet përbëhen dhe janë formuar të ndodhin për identifikimin, përkufizimin, matjen, analizën, monitorimin e rrezikut operacional, duke siguruar dhe raportuar kontrollin e nevojshëm në lidhje me monitorimin e progresit të vendit tonë dhe të botës, zhvillimin e teknikave dhe metodave, raportimin e nevojshëm ligjor, si dhe njoftimin dhe kryerjen e transaksioneve që vijnë. Studime për këtë temë janë kryer nga Departamenti i Menaxhimit të Rrezikut. Metodot cilësore dhe sasiore janë përdorur në kombinim për matjen dhe vlerësimin e rreziqeve operacionale. Në këtë proces, informacioni i përdorur është marrë nga metodat "Analiza Ndikim-Probabilitet", "Analiza për të Dhënat e Ndodhive që Mungojnë", "Treguesit e Rrezikut". Metodot e përshkruara nga rregullat ligjore aplikohen si minimum në përcaktimin e nivelit të kërkesës së kapitalit për rrezikun operacional.

Të gjitha rreziqet janë vlerësuar në kontekstin e rrezikut operacional, ndodhive me humbje dhe treguesve të rrezikut, të njëjta si rreziqet operacionale që kanë ndodhur në Bankë dhe të cilat monitorohen në baza të rregullta nga ana e Departamentit të Menaxhimit të Riskut dhe raportohen në mënyrë periodike tek Komiteti i Rrezikut dhe tek Bordi i Drejtorëve.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

7. MENAXHIMI I RISKUT FINANCIAR (VAZHDIM)

(f) Menaxhimi i kapitalit

Politika e Bankës është që të mbajë një bazë të fortë kapitali në mënyrë që të mbajë investitorët, kreditorët dhe besimin e tregut dhe të mbështesë zhvillimin e mëturshëm të biznesit. Ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin aksionar dihet dhe Banka njih nevojën për të mbajtur një ekuilibër midis kthimeve të larta dhe mundësisë që treguesit të jenë në nivele të pranueshme dhe avantazhet për sigurinë e ofruara nga një pozicion i fortë i kapitalit.

Kapitali Regullator

Banka menaxhon kapitalin e saj për të siguruar se do të mund të vazhdojë operimin duke rritur në të njëjtën kohë edhe kthimet ndaj aksionarëve përmes optimizimit të detyrimeve dhe ekuitetit. Strategjia e përgjithshme e Bankës mbetet e njëjtë nga viti i kaluar. Në përputhje me rregullativat e Bankës Qendrore të Kosovës, Banka duhet të mbajë një depozitë ekuivalente të kapitalit prej jo më pak se 7,000,000 Euro. Banka e monitoron adekuatshmërinë e përdorimit të kapitalit të saj, si dhe përveç masave tjera, rregullat dhe proporcionet e vendosura nga Banka Qendrore e Kosovës ("BQK"). Banka ka plotësuar kërkesat rregullatore më 31 Dhjetor 2018 dhe 2017.

8. PARAJA E GATSHME, NË BANKA DHE NË BANKËN QENDRORE

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
<i>Paraja në dorë dhe në banka:</i>		
Paraja në dorë	234,812	564,676
Llogaria rrjedhëse në Raiffeisen Bank në Kosovë	207,909	200,970
Llogaria rrjedhëse në IS Bank AG	5,670,744	880,966
Llogaria rrjedhëse në Bankën për Biznes	1,503,989	1,060,456
Llogaria rrjedhëse në BKT	1,111,908	-
Llogaria Nostro me Kompaninë mëmë	49,710	119,789
Paraja dhe ekuivalentët e parasë	8,779,072	2,826,857
Lejimet për HPK/Humbjet nga rënia në vlerë	(13,217)	-
Paraja në dorë dhe në banka pas provizioneve	8,765,855	2,826,857
<i>Bilanci rrjedhës dhe i kufizuar me Bankën Qendrore:</i>		
Balanci i pakufizuar me Bankën Qendrore	3,735,675	3,302,963
Rezervat e likuiditetit (të kufizuara)	5,683,181	5,877,000
Depozitë ekuivalente e kapitalit (të kufizuara)	5,003,000	7,000,000
Bilanci rrjedhës dhe i kufizuar me Bankën Qendrore:	14,421,856	16,179,963
Lejimet për HPK/Humbjet nga rënia në vlerë	(117,698)	-
Bilanci rrjedhës dhe i kufizuar me Bankën Qendrore pas provizioneve	14,304,158	16,179,963
Totali	23,070,013	19,006,820

Në përputhje me rregullat e BQK-së, Banka duhet të plotësojë kërkesën për likuiditetin mesatar minimal. Balanca në Bankën Qendrore të Kosovës përfshin balancën e rezervës të likuiditetit prej Euro 5,683 mijë Euro (31 Dhjetor 2017: Euro 5,877 mijë Euro). Kërkesa për likuiditet kalkulohet në baza javore me 10% të bazës së depozitave, e definuar si mesatarja totale e depozitave si detyrime kundrejt publikut jo bankarë në Euro dhe valuta të tjera, përgjatë ditëve biznesore të periudhës së mirëmbajtjes. Pasuritë me të cilat Banka mund të plotësojë kërkesat për likuiditet janë depozitat në Euro me BQK-në dhe 50% parasë së gatshme ekuivalent të Euro-së të shprehura në valuta lehtësisht të konvertueshme. Depozitat me BQK-në nuk duhet të jenë më pak se 5% e depozitës bazë të aplikueshme. Saldot me BQK-në më 31 dhjetor 2018 dhe 2017 paraqesin kryesisht shumën e vendosur me Bankën Qendrore të Kosovës si depozitë ekuivalente e kapitalit. Investimet në letra me vlerë janë përdorur gjithashtu si depozita ekuivalente të kapitalit të kërkuara për degën e një banke të huaj.

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

8. PARAJA DHE BALANCA ME BANKËN QENDRORE TË KOSOVËS (VAZHDIM)

Paraja në bankë

Kategoria (Vjetërsia)	2018			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Standard (0 ditë)	8,544,260	-	-	8,544,260
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	8,544,260	-	-	8,544,260

	Vlera kontabël bruto		HPK		Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	
Me 1 janar 2018	2,262,182	-	(5,597)	-	2,256,585
Të gjitha transferet	-	-	-	-	-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-	-	-	-	-
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-	-	-	-	-
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	6,282,078	-	(7,620)	-	6,274,458
Kreditë e shlyera	-	-	-	-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-	-	-	-	-
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-	-	(7,620)	-	(7,620)
Më 31 dhjetor 2018	8,544,260	-	(13,217)	-	8,531,043

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

8. PARAJA DHE BALANCA ME BANKËN QENDRORE TË KOSOVËS (VAZHDIM)

Bilanci rrjedhës dhe i kufizuar me Bankën Qendrore

Kategoria (Vjetërsia)	2018			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Standard (0 ditë)	14,421,855	-	-	14,421,855
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	14,421,855	-	-	14,421,855

	Vlera kontabël bruto		HPK		Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	
Me 1 janar 2018	16,179,963		(132,046)	-	16,047,917
Të gjitha transferet	-		-	-	-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-		-	-	-
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-		-	-	-
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	(1,758,108)		14,348	-	(1,743,760)
Kreditë e shlyera				-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera				-	-
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-		14,348		-
Më 31 dhjetor 2018	14,421,855	-	(117,698)	-	14,304,157

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbylltur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

9. PLASMANET ME BANKA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Plasmanet me afat te caktuar me bankat		
Plasmanet me Bankën për Biznes	2,000,000	-
Plasmanet me Bankën Kombëtare Tregtare	4,000,000	-
Totali	6,000,000	-
Lejimet për HPK/ Humbjet nga rënia në vlerë	(26,199)	-
Plasmanet me afat te caktuar me bankat	5,973,801	-

Kategoria (Vjetërsia)	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Standard (0 ditë)	6,000,000	-	-	6,000,000
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	6,000,000	-	-	6,000,000

	Vlera kontabël bruto		HPK	Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK të përhershme
Me 1 janar 2018	-	-	-	-
Të gjitha transferet	-	-	-	-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-	-	-	-
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-	-	-	-
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	6,000,000	(26,199)	-	5,973,801
Kreditë e shlyera	-	-	-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-	-	-	-
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-	(26,199)	-	(26,199)
Më 31 dhjetor 2018	6,000,000	- (26,199)	-	5,973,801

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

10. INVESTIMET FIANANCIARE NË KOSTON E AMORTIZUAR

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Vlera nominale e Bonove të Thesarit	-	250,000
Bonot e thesarit	-	249,146
Amortizimi i diskontit	-	59
Vlera neto e Bonove të Thesarit	-	249,205
Vlera nominale - Obligacionet	2,120,000	370,000
Obligacionet	2,113,137	367,432
Interesi i arkëtueshmëm	4,025	2,926
Amortizimi i diskontit	1,764	1,128
Amortizimi i primit	-	(491)
Vlera neto e Obligacioneve	2,118,926	370,994
Lejimet për HPK/ Humbjet nga rënia në vlerë	(14,265)	249,205
Vlera neto e investimeve në letra me vlerë	2,104,661	620,199

Investimet në letra me vlerë përfaqësojnë investime në bono thesari të qeverisë si dhe Obligacione të klasifikuara si të mbajtura deri në maturim dhe të lëshuar nga Qeveria e Republikës së Kosovës. Obligacionet kanë peridha të shkurtër maturimi, ato maturojnë me 31 gusht 2020.

Obligacionet me vlerë nominale prej 2,000,000 Euro janë pjesë e Depozitave Ekuivalente të Kapitalit si dhe janë të kufizuara në të njëjtën mënyrë sikurse Balancet e kufizuara me Bankën Qëndrore sic është përshkruar në shënimin 8.

Kategoria (Vjetërsia)	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Standard (0 ditë)	2,118,926	-	-	2,118,926
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	2,118,926	-	-	2,118,926

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

10. INVESTIMET FIANANCIARE NË KOSTON E AMORTIZUAR (VAZHDIM)

	Vlera kontabël bruto		HPK		Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK 12-muaj	HPK të përhershme
Me 1 janar 2018	620,199		(4,176)		616,023
Të gjitha transferet	-		-		-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	(497,520)		-		(497,520)
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-		-		-
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të bluar	1,996,247		(10,089)		1,986,158
Kreditë e shlyera	-		-		-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-		-		-
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-		(10,089)		(10,089)
Më 31 dhjetor 2018	2,118,926	-	(14,265)	-	2,104,661

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

11. KREDITË DHE PARADHËNJET PËR KLIENTËT

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Kredi tregtare	54,761,411	53,929,519
Kredi individuale	807,678	898,557
Kredi stafi	43,078	67,777
Mbitërheqje	29,892,231	27,229,226
Interesi akrual	601,081	240,943
Totali i kredive dhe avanseve të dhëna klientëve	86,105,479	82,366,022
<i>Të ardhurat e shtyra për tarifën e disbursimit</i>	<i>(93,727)</i>	<i>(133,510)</i>
<i>Provizionet e humbjes nga kreditë</i>	<i>(796,116)</i>	<i>(1,283,835)</i>
Kredië neto	85,215,636	80,948,677

Lëvizjet në provizionet për kreditë e rëna në vlerë janë si në vijim:

	2018	2017
Lejimet më 1 janar	1,283,835	318,293
Rregullim shtesë në rezervë për gjendjen fillestare sipas SNRF	(264,300)	-
9		
Pagesat gjatë vitit	(223,419)	965,542
Lejimet më 31 dhjetor	796,116	1,283,835

Vlera kontabël bruto për gjithsej kreditë është dhënë më poshtë:

Kategoria (Vjetërsia)	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Totali
Standard (0-30 days)	83,791,171	-	-	-	83,791,171
Vrojtues (31-60 days)	-	209,001	-	-	209,001
Nën-standard (61-90 days)	-	746,908	-	-	746,908
Të dyshimta(91-180 days)	-	-	25,178	-	25,178
Humbje (more than 180 days)	-	-	732,140	-	732,140
Interesi akrual	426,665	11,789	162,627	-	601,081
Minus: Tarifa e shtyrë e disbursimit	(66,530)	(1,838)	(25,359)	-	(93,727)
Totali i kredive me kosto të amortizuar, bruto	84,151,306	965,860	894,586	-	86,011,752
Minus: Provizionet për humbjet nga kreditë	(156,981)	(5,549)	(633,586)	-	(796,116)
Totali i kredive dhe avanseve për klientët, neto	83,994,325	960,311	261,000	-	85,215,636

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

11. KREDITË DHE PARADHËNJET PËR KLIENTËT (VAZHDIM)

Një analizë e ndryshimeve në vlerës kontabël bruto dhe korrespondimin e HPK lejimet për kreditë janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	
Gjithsej kreditë	HPK 12- muaj	HPK të përhershme	HPK të përhershme	Kreditë e rëna në vlerë në origjinë	Totali
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2018	78,988,445	1,029,904	2,444,146	-	82,462,495
Transferet:					
Transferet nga Faza 1 në Fazën 2	(393)	393	-	-	-
Transferet nga Faza 1 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 2 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 2	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 1	-	-	-	-	-
Pagesat dhe ç'regjistrimet e pasurive tjera përveç kredive të shlyera	(21,080,626)	(292,173)	(1,583,565)	-	(22,956,364)
Ndryshimet në rrjedhat e parasë kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në ç'regjistrime	2,402,879	93,534	59,364	-	2,555,777
Kreditë e reja të gjeneruara	23,907,532	136,039	-	-	24,043,571
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2018	84,217,837	967,697	919,945	-	86,105,479

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

11. KREDITË DHE PARADHËNJET PËR KLIENTËT (VAZHDIM)

Një analizë e ndryshimeve në humbjet e pritshme të kredisë (HPK) është dhënë si më poshtë:

Gjithsej kreditë	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	
	HPK 12- muaj	HPK të përhershme	HPK të përhershme	Kreditë e rëna në vlerë në origjinë	Totali
Vlera e humbjeve të pritshme nga kreditë më 1 janar 2018	107,985	3,792	907,758		1,019,535
Transferet:					-
Transferet nga Faza 1 në Fazën 2	(436)	436			-
Transferet nga Faza 1 në Fazën 3	-		-		-
Transferet nga Faza 2 në Fazën 3	-	-	-		-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 2					-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 1					-
Ndryshimet në PD/KND/END	14,860	979	11,072		26,911
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	(19,504)	(427)	(504,550)		(524,481)
Ndryshimet në rrjedhat e parasë kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë nëç'regjistrime	9,495		219,305		228,800
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	44,582	769			45,351
Kreditë e shlyera					-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera					-
Ndryshimi neto në Fitim dhe Humbj	48,997	1,757	(274,173)	-	(223,419)
Vlera e humbjeve të pritshme nga kreditë më 31 dhjetor 2018	156,982	5,549	633,585	-	796,116

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

12. PRONA DHE PAJISJE

	Përmirësime në objektet me qira	Kompjuterët dhe pajisje të ngjashme	Mobiljet dhe pajisjet	Pasuri tjera	Automjete	Totali
Kosto						
Bilanci me janar 2017	762,473	188,510	160,574	47,059	49,450	1,208,066
Shtesat	3,438	-	12,566	8,596	-	24,600
Shlyerjet	-	-	-	-	-	-
Bilanci me 31 dhjetor 2017	765,911	188,510	173,140	55,655	49,450	1,232,666
Shtesat	400,192	25,030	62,062	37,439	-	524,723
Shlyerjet	(303,420)	-	-	-	-	(303,420)
Bilanci me 31 dhjetor 2018	862,683	213,540	235,202	93,094	49,450	1,453,969
Zhvlerësimi i akumuluar						
Bilanci me 1 janar 2017	232,378	15,709	76,701	30,328	20,283	375,399
Shpenzimet për vitin	77,894	37,702	33,400	9,928	9,890	168,814
Bilanci me 31 dhjetor 2017	310,272	53,411	110,101	40,256	30,173	544,213
Shpenzimet për vitin	206,289	38,327	35,900	6,536	9,890	296,942
Shlyerjet	(303,544)	-	(6,637)	(542)	-	(310,723)
Bilanci me 31 dhjetor 2018	213,017	91,738	139,364	46,250	40,063	530,432
Shuma e Bartur						
Bilanci me 31 dhjetor 2017	455,639	135,099	63,039	15,399	19,277	688,453
Bilanci me 31 dhjetor 2018	649,665	121,802	95,838	46,844	9,387	923,537

Vlera prej 16,391 Euro dhe 52,003 Euro të kategorizuara në kategorinë e Mobiljeve dhe pajisje për zyre përfaqësojnë asetet e pranuar si donacione nga Kompania mëmë gjatë viteve fiskale të 2015 dhe 2014.

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

13. PASURITË E PAPREKSHME

	Softuer	Total
Kosto		
Bilanci me 1 janar 2017	80,429	80,429
Shtesat	-	-
Bilanci me 31 dhjetor 2017	80,429	80,429
Shtesat	58,641	58,641
Bilanci me 31 dhjetor 2018	139,069	139,069
Amortizimi i akumuluar		
Bilanci me 1 janar 2017	23,659	23,659
Shpenzimet për vitin	9,755	9,755
Bilanci me 31 dhjetor 2017	33,414	33,414
Shpenzimet për vitin	10,344	10,344
Bilanci me 31 dhjetor 2018	43,758	43,758
Shuma e bartur		
Bilanci me 31 dhjetor 2017	47,015	47,015
Bilanci me 31 dhjetor 2018	95,311	95,311

14. PASURITË E RIPOSEDUARA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Pasuritë e riposeduara	206,667	-
Provizioni për pasuritë e riposeduara	(43,020)	-
Totali	163,647	-

Pasuritë e riposeduara përfshin një objekt banimi të riposeduar përgjatë 2018.

Kategoria (Vjetërsia)	Faza 1	Faza 2	Faza 2	Totali
Standard (0 ditë)	206,667	-	-	206,667
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	206,667	-	-	206,667

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

14. PASURITË E RIPOSEDUARA (VAZHDIM)

	Vlera kontabël bruto		HPK		Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	
Bilanci me 1 janar 2018	-	-	-	-	-
Të gjitha transferet	-	-	-	-	-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-	-	-	-	-
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-	-	-	-	-
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	206,667	-	(43,020)	-	163,647
Kreditë e shlyera	-	-	-	-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-	-	-	-	-
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-	-	(43,020)	-	(43,020)
Më 31 dhjetor 2018	206,667	-	(43,020)	-	163,647

14.1 PARAPAGIMI I TATIMIT MBI TË ARDHURA

Tatimi i parapaguar në të ardhura përbëhet nga bilanci i parapagimit i bartur nga periudha e mëparshme, shuma neto nga humbjet e pritshme kreditore në vlerën 12,736 EUR. Bazuar në ligjet e taksave në Kosovë, tatimi i parapaguar në të ardhura nuk mund të thyhet kundrejt tatimit mbi të ardhurat që paguhen, derisa kjo të lejohet nga autoritetet tatimore.

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

15. PASURITË TJERA

	<u>31 dhjetor 2018</u>	<u>31 dhjetor 2017</u>
Parapagimet e qirasë	229,127	-
Parapagimet	12,998	5,769
Rregullimet për humbjen e pritshme të kredisë	(1,976)	-
Totali	240,149	5,769

Një analizë e shumës bruto të pasurive të tjera sipas vlerësimit është paraqitur më poshtë:

Kategoria (Vjetërsia)	Faza 1	Faza 2	Faza 2	Totali
Standard (0 ditë)	242,125	-	-	242,125
Standard (1-30 ditë)	-	-	-	-
Vrojtuese (31-60 ditë)	-	-	-	-
Nën-Standard (61-90 ditë)	-	-	-	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-
Totali	242,125	-	-	242,125

Një analizë e vlerës kontabël bruto dhe humbjeve të pritshme nga kreditë është si më poshtë:

	Vlera kontabël bruto		HPK	Totali
	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI	Faza 1	Faza 2, 3 dhe POCI
	HPK 12-muaj	HPK të përhershme	HPK 12-muaj	HPK të përhershme
Bilanci me 1 janar 2018	5,769		(133)	
Të gjitha transferet	-		-	
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-		-	
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhën e parasë	-		-	
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	236,356		(1,843)	
Kreditë e shlyera	-		-	
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-		-	
Ndryshimet neto në fitim dhe humbje	-		(1,843)	
Më 31 dhjetor 2018	242,125		(1,976)	

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

16. DEPOZITAT NGA KLIENTËT

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Llogaritë Rrjedhëse		
Individ	3,038,988	2,597,839
Korporata	5,130,682	1,841,855
Ndërmarrje publike	2,063,606	7,253
Banka vendore	38,694	12,084
Organizata jo-fitimprurese	292,694	238,537
Totali i llogarive rrjedhëse	10,564,664	4,697,568
Depozitat e afatizuara		
Individ	21,657,185	15,886,271
Korporata	22,618,890	16,962,382
Ndërmarrje publike	800,000	2,875,100
Organizata jo-fitimprurese	1,900,000	2,100,000
Interesi i pagueshëm - depozita	481,553	287,626
Totali i depozitave të afatizuara	47,457,628	38,111,379
Totali i depozitave	58,022,292	42,808,947

Depozitat janë me norma interesi fikse që variojnë nga 0.36% - 2.56% me 31 Dhjetor 2018 (2017: 0.5% - 3.1%).

17. DETYRIMET NDAJ BANKAVE

Depozitat me afat të caktuar:	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
TEB Sh.a	10,000,000	3,000,000
Banka për Biznes	3,000,000	2,500,000
Interesi i pagueshëm - bankat lokale	6,432	25,602
Totali	13,006,432	5,525,602

Huaja afatshkurtër me normën vjetore të interesit prej 0.85% p.v. (2017: 0.9% deri 1.1% p.v.), dhe kanë maturitet prej 4 Janar 2019 deri me 11 Qershor 2019.

18. HUAZIMET NGA KOMPANIA MËMË DHE FILIALET

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Llogaria rrjedhëse e Kompanisë mëmë	493,481	2,159,364
Huazimet afatshkurtëra dhe depozitat	31,700,000	38,396,108
Huazimet afatgjata	1,885,885	1,472,286
Interesi i pagueshëm – Kompanisë mëmë	355,764	159,185
Totali	34,435,130	42,186,943

Huazimet afatshkurtëra nga Kompania mëmë me normë interesi që lëvizin nga 0.85% p.a. to 5.35% p.v. (2017: 2.70% deri 3.00%). Huazimet afatgjata me normë interesi që lëvizin nga 1.25% p.a. to 2.45% (2017: 1.00% deri 2.99%) dhe kanë maturitet mesatarë të ponderuar për 2 vite.

Varësisht nga nevoja për fonde shtesë, Dega mund të huazojë fonde menjëherë nga Kompania mëmë. Po ashtu, në rast të likuiditetit të tepërt, Banka mund të kthejë fondet tek Kompania mëmë.

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

19. TATIMET DHE KONTRIBUTET TJERA TË PAGUESHME

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Tatimi në burim nga pagat	5,203	6,499
Kontributet pensionale të pagueshme	4,091	4,379
Tatimi në burim nga qiratë dhe interesi	21,018	10,290
Tatimi mbi të ardhurat nga korporatat(Shenimi 28)	37,969	-
Totali	68,281	21,168

20. TË HYRAT E SHTYERA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Të hyrat e shtyera	10,137	23,816
Totali	10,137	23,816

Të hyrat e shtyera lidhen me Mobilje dhe pajisje për zyre të pranuar si donacione nga Kompania mëmë. Të hyra të tjera në vlerë 13,679 euro (2017: 14,559 euro) më 31 dhjetor 2018 përfaqësojnë vlerën e të hyrave të shtyra të njohura si të hyra nga donacionet e pasurive.

21. DETYRIMET TJERA

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Akruale tjera	65,112	54,851
Provizione për zëra jashtë bilancor	16,980	33,870
Totali	82,092	88,721

Kategoria (Vjetërsia)	2018 – letër garancionet					2017
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Totali	Totali
Standard (0-30 ditë)	8,626,204	-	-	-	8,626,204	9,650,015
Vrojtuese (31-60 ditë)		150,000	-	-	150,000	105,000
Nën-Standard (61-90 ditë)		5,000	-	-	5,000	-
Të dyshimta (91-180 ditë)	-	-	-	-	-	-
Humbje (më shumë se 180 ditë)	-	-	-	-	-	-
Totali	8,626,204	155,000	-	-	8,781,204	9,755,015

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

21. DETYRIMET TJERA (VAZHDIM)

Një analizë e ndryshimeve në korrespondimin e vlerës kontabël bruto dhe humbjeve të pritshme nga letër garancionet janë si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	
Letër garancionet	HPK 12- muaj	HPK të përhershme	HPK të përhershme	Kreditë e rëna në vlerë në origjinë	Totali
Vlera kontabël bruto më 1 janar 2018	9,650,015	105,000	-	-	9,755,015
Transferet:					
Transferet nga Faza 1 në Fazën 2	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 1 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 2 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 2	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 1	-	-	-	-	-
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	-	-	-	-	-
Ripagimet dhe ndryshimet në rrjedhat e parasë	(4,161,092)	50,000	-	-	(4,111,092)
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të bler	2,982,281				2,982,281
Kreditë e shlyera	-	-	-	-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-	-	-	-	-
Vlera kontabël bruto më 31 dhjetor 2018	8,471,204	155,000	-	-	8,626,204

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	
Letër garancione	HPK 12- muaj	HPK të përhershme	HPK të përhershme	Kreditë e rëna në vlerë në origjinë	Totali
Vlera e humbjeve të pritshme nga kreditë më 1 janar 2018	13,652	-	-	-	13,652
Transferet:					
Transferet nga Faza 1 në Fazën 2	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 1 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 2 në Fazën 3	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 2	-	-	-	-	-
Transferet nga Faza 3 në Fazën 1	-	-	-	-	-
Ndryshimet në PD/KND/END	(1,903)	455	-	-	(1,448)
Ç'regjistrime tjera përveç kredive të shlyera	(963)	-	-	-	(963)
Pasuritë e reja financiare të gjeneruara ose të blera	5,768	-	-	-	5,768
Kreditë e shlyera	-	-	-	-	-
Ndikimi i valutave të huaja dhe lëvizjet tjera	-	-	-	-	-
Ndryshimi neto në Fitim dhe Humbje	2,902	455	-	-	3,357
Vlera e humbjeve të pritshme nga kreditë më 31 dhjetor 2018	16,554	455	-	-	17,009

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

22. KAPITALI AKSIONAR

Me 31 dhjetor 2019, kapitali aksionar është 10,000 mijë Euro (2017: EUR 10,000 mijë Euro).

23. TË HYRAT NETO NGA INTERESI

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Të hyrat e interesit nga kreditë dhe avanset ndaj klientave	5,234,417	4,282,357
Të hyrat e interesit nga letrat me vlerë	12,112	44,963
Të hyrat e interesit nga depozitat në bankat vendore	510	483
Totali i të hyrave nga interesi	5,247,039	4,327,803
Shpenzimet e interesit		
Shpenzimet e interesit nga depozitat	(813,774)	(519,209)
Shpenzimet e interesit nga huamarrjet	(1,263,755)	(727,760)
Totali i shpenzimeve të interesit	(2,077,529)	(1,246,969)
Të hyrat neto nga interesi	3,169,510	3,080,834

24. TË HYRAT NETO NGA TARIFAT DHE KOMISIONET

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Të hyrat nga tarifat për letra të garancionit	141,420	137,333
Të hyrat nga shkëputjet e hershme të kontratave	27,573	15,574
Të hyra të tjera nga tarifat dhe komisionet	152,162	152,529
Totali i të hyrave nga tarifat dhe komisionet	321,155	305,436
Shpenzimet e tarifave dhe të komisioneve	(9,118)	(13,225)
Të hyrat neto nga tarifat dhe nga komisionet	312,037	292,211

25. FITIMI/(HUMBJA) NETO NGA KËMBIMET VALUTORE

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Fitimi nga këmbimet valutore	50,589	172,467
Humbja nga këmbimet valutore	(96,083)	(20,209)
Fitimi (humbja) nga këmbimet valutore, neto	(45,494)	152,258

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

26. SHPENZIMET TJERA OPERATIVE

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Qira	232,681	122,637
Taksat e BQK	150,908	180,861
Shpenzime tjera të tatimit dhe tarifave	145,253	95,491
Konsulencë dhe auditim	117,085	130,712
Shpenzimet e sistemit të pagesave	84,169	88,367
Shpenzimet e komunikimit	65,338	74,922
Shpenzimet e përfaqësimit	63,967	29,378
Shpenzimet komunale dhe të naftës	30,936	34,205
Mirëmbajtja dhe riparimi	22,888	26,426
Anëtarësi	13,508	14,087
Shpenzimet e sigurimit	12,975	12,810
Shpenzimet operative të lizingut për automjetin	1,000	1,399
Shpenzime tjera	51,954	33,482
Totali i shpenzimeve tjera operative	992,662	844,777

27. PËRFITIMET E PUNONJËSVE

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Pagat	704,368	772,967
Shpenzimet e kontributeve pensionale	63,236	84,318
Sigurimi shëndetësor	9,203	9,097
Shpërblimet tjera të punonjësve	11,843	16,365
Totali	788,650	882,747

Me 31 dhjetor 2018, Banka ka 28 punëtorë (2017: 30).

Kompensimet tjera për punonjësit ndërkombëtarë përfshijnë sigurimin shëndetësor, transportin dhe kosto të tjera lidhur me transferin në Kosovë.

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

28. TATIMI MBI FITIM

Shpenzimi i tatimit mbi fitimin për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2018 dhe atë me 31 dhjetor 2017 është llogaritur si më poshtë:

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Shpenzimi i tanishëm i tatimit	224,251	-
Tatimi i shtyrë	(56,528)	(101,853)
Totali i tatimit mbi fitim	167,723	(101,853)
Barazimi i tatimit të parapaguar/të pagueshëm		
	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Parapagimi tatimor/(detyrimi tatimor) me 1 Janar	12,840	(6,990)
Netimi i detyrimeve	-	6,990
Shpenzimi i tanishëm i tatimit	(224,251)	-
Shtesa e tatimit të parapaguar përgjatë vitit	121,500	12,840
Përdorimi i humbjeve të bartura	64,782	-
Tatimi i pagueshëm/parapaguar	(37,969)	12,840

Deklarata tatimore deklarohet në baza vjetore, por fitimi ose humbja e deklaruar për qëllime tatimore mbetet e përkohshme deri në kontrollin e deklarimeve dhe regjistrimeve të tatimpaguesit dhe deri në lëshimin e raportit. Ligjet dhe rregulloret tatimore të Kosovës janë subjekt i interpretimeve nga autoritetet tatimore. Tatimi i shtyrë është llogaritur bazuar në normën e miratuar tatimore prej 10%. Periudha e lejshme për bartjen e ndonjë humbjeje tatimore në përputhje me ligjet në Kosovë është gjashtë vjet.

Lëvizja në detyrimin mbi tatimin e shtyrë është paraqitur si më poshtë:

	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Bilanci fillestar	101,853	-
Pasuria tatimore e shtyrë që rrjedh nga humbjet tatimore të bartura	64,783	(64,719)
Ndikimi i adaptimit të SNRF 9 në tatimin e shtyrë	14,257	-
Lëvizjet në tatimin e shtyrë	(56,528)	166,572
Detyrimi tatimor i shtyrë në fund të vitit	124,365	101,853

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

28. TATIMI MBI FITIM (VAZHDIM)

Tabela e mëposhtme paraqet kalkulimin e tatimit mbi të ardhurat e korporatave për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017:

	Norma Efektive tatimore	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Norma Efektive tatimore	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
Fitimi (humbja) para tatimit		1,517,453		674,701
Tatimi i kalkuluar me 10%	10%	151,745	10%	67,470
Efekti tatimor i interesit nga letrat me vlerë të Qeverisë së Kosovës	-10%	(1,211)	-10%	(4,496)
Efekti tatimor i rënies në vlerë për provizionimin e BQK	-10%	72,791	10%	(166,573)
Efekti tatimor i shpenzimeve jo te zbritshme	10%	2,052	10%	7,266
Efekti tatimor i humbjeve nga këmbimi		4,549	10%	-
Efekti tatimor i interesit akrual në depozita	10%	6,286	10%	31,614
Efekti tatimor në rënien në vlerë të aseteve të riposeduara	10%	4,302	10%	-
Efekti tatimor në diferencat në interesin akrual për qëllime të BQK-së dhe SNRF	10%	(16,263)	10%	-
Totali i shpenzimeve/(përfitimeve) të tatimit në të ardhura	10%	224,251	-	(64,720)
Përdorimi/Njohja e pasurisë tatimore të shtyrë (përdorimi)	10%	(56,528)	-	-
Përdorimi/Njohja e pasurisë tatimore të shtyrë nga diferencat e përkohshme (përdorimi)	-	-	-	166,573
Totali i detyrimit tatimor	-	167,723	-	101,853

Türkiye İş Bankası A.Ş. – DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

29. TRANSAKSIONET E PALËVE TË NDËRLIDHURA

Türkiye İş Bankası A.Ş. – Dega në Kosovë (“Banka” ose “Dega”) është një degë e Türkiye İş Bankası A.Ş., një entitet turk. Aksionarët kryesor të Türkiye İş Bankası A.Ş dhe pjesëmarrja e tyre në kapitalin aksionar më 31 dhjetor 2017 janë si në vijim:

- Isbank Pension Fund, që vepron në emër të punëtorëve aktiv dhe të pensionuar të bankës: 39.95%;
- Aksione në qarkullim: 31.96% (rreth 60% e aksioneve në qarkullim është në posedim të investitorëve të jashtëm);
- Aksionet e Atatürk: 28.09%. Partia Republikane e Popullit (PRP) është trashëguesja nga testamenti e aksioneve, fillimisht të mbajtura nga Atatürk (themeluesi i Isbank).

Balancat me palët e ndërlidhura për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2018 dhe 31 dhjetor 2017 përbëhen si më poshtë:

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
<i>Detyrimet e Kompanisë mëmë:</i>		
Llogaria rrjedhëse në Kompaninë mëmë	49,710	119,789
<i>Detyrimet ndaj Kompanisë mëmë:</i>		
Llogaria rrjedhëse e Kompaninë mëmë	493,481	2,159,364
Huazimet afatshkurtëra	31,700,000	38,396,108
Huazimet afatgjata	1,885,885	1,472,286
Interesi i pagueshem për huazimet afatshkurtëra dhe afatgjata	355,763	159,185
Të hyrat e shtyera nga pajisjet donacion	10,137	23,816
<i>Detyrimet e palëve tjera të ndërlidhura (degët e Kompanisë mëmë):</i>		
Llogaria rrjedhëse - Is Bank AG - Gjermani	5,670,744	880,966
<i>Detyrimet e palëve tjera të ndërlidhura</i>	4,000,000	-
	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2018	Viti i mbyllur me 31 dhjetor 2017
<i>Të hyrat e gjeneruara nga Kompania mëmë:</i>		
Të hyrat tjera nga pajisjet donacion	11,270	14,559
<i>Shpenzimet e shkaktuara nga palët e ndërlidhura:</i>		
Shpërblimet e menaxhmentit	189,906	253,275
Shpenzimet e interesit për huazimet afatshkurtëra	1,186,400	662,339

Türkiye İş Bankası A.Ş.-DEGA NË KOSOVË
PASQYRAT FINANCIARE

Shënimet e pasqyrave financiare për vitin e mbyllur me 31 dhjetor 2018
(Shumat në Euro, përveç nëse është specifikuar ndryshe)

30. KONTIGJENCAT DHE ZOTIMET

Garancionet dhe zotimet kreditore	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Garancionet në favor të klientëve	8,458,065	9,141,329
Letër kredi të lëshuara klientëve	323,139	613,686
Totali	8,781,204	9,755,015

Të tjera	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Kredi të miratuara por të padisbursuara	72,250	-
Bilanci i papërdorur i mbitërheqjeve	2,609,332	2,404,213
Totali	2,681,582	2,404,213

Zotimet e lizingut

	31 dhjetor 2018	31 dhjetor 2017
Më pak se një vit	46,919	30,659
Totali	46,919	30,659

Zotimet Ligjore

Gjatë vitit të mbyllur më 31 dhjetor 2018, Banka nuk ka pretendime të pazgjidhura ligjore dhe gjyqësore dhe për rrjedhojë drejtuesit e Bankës janë të mendimit se asnjë humbje materiale nuk do të lind në lidhje me kërkesat ligjore të papaguara më 31 dhjetor 2018 (2017: Zero).

31. NGJARJET PASUESE

Nuk ka ngjarje pasuese me datën e raportimit që kërkojnë rregullime ose shpalosje në pasqyrat financiare.